

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ**

**TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYA
BAĞIMLILIĞI İLE DİJİTAL OKURYAZARLIKLARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BÜŞRA ŞEYRANLI

Tez Danışmanı

Dr. Öğr. Üyesi FATİH KANA

ÇANAKKALE – 2022

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

**TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE
DİJİTAL OKURYAZARLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BÜŞRA ŞEYRANLI

Tez Danışmanı
DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH KANA

ÇANAKKALE – 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Büşra ŞEYRANLI tarafından Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA yönetiminde hazırlanan ve **25/08/2022** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan **“Türkçe Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığı ile Dijital Okuryazarlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”** başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA
(Danışman)

Doç. Dr. Hulusi GEÇGEL

Dr. Öğr. Üyesi Arzu ÇEVİK

İmza

.....

.....

.....

Tez No : .....

Tez Savunma Tarihi : 25/08/2022

.....

DOÇ. DR. YENER PAZARCIK

Enstitü Müdürü

.../.../2022

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Büşra ŞEYRANLI

25/08/2022

TEŞEKKÜR

Araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler göz önüne alınarak incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla elde edilen sonuçların eğitim bilimleri ve Türkçe eğitimine katkı sağlamasını dilerim.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca alçak gönüllülüğünü, yardımseverliğini ve çalışma azmini örnek aldığım, tezimi tamamlama sürecimde motivasyonunu eksik etmeyen ve bilgisiyle çalışmama ışık tutan Sayın Danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Özellikle lisans eğitimimde ufku genişleten, derslerine girmekten keyif aldığım, merak tohumlarını içime serpiştiren Değerli Hocam Prof. Dr. Yusuf AVCI'ya en içten duygularıyla teşekkürlerimi sunarım.

Tüm bu süreç zarfında ve bütün eğitim hayatım boyunca beni destekleyen, her zaman yanımda olduklarını bildiğim anneme, babama ve ablama sonsuz teşekkür ederim.

Büşra ŞEYRANLI
Çanakkale, Ağustos 2022

ÖZET

TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE DİJİTAL OKURYAZARLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Büşra ŞEYRANLI

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Fatih KANA

25/08/2022, 90

Araştırmada Türkçe öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi ve ilgili ölçeklerin çeşitli değişkenler göz önünde bulundurularak Türkçe öğretmen adaylarına uygulanması amaçlanmıştır. Bu amaçla nicel araştırma desenlerinden ilişkisel araştırma modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Türkiye'nin batısındaki bir üniversitede öğrenim gören 205 Türkçe öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Örneklem belirlenmesinde basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Verilerin analizinde; tanımlayıcı istatistik analizi, t-testi, Tukey testi, ANOVA testi ve korelasyon testine başvurulmuştur.

Elde edilen bulgular sonucunda Türkçe öğretmeni adayları sosyal medya bağımlılığı ölçeği “zaman geçirme” boyutundaki maddelere katıldıklarını; “yoksunluk”, “mutlu olma” boyutundaki maddelerde kararsız kaldıklarını; günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük” boyutundaki maddelere ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Adayların sosyal medya bağımlılığı ile bütün değişkenler arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmüştür.

Dijital okuryazarlık ölçeği bulguları incelendiğinde öğretmen adaylarının dijital okuryazarlıkları yüksek olarak belirlenmiştir. Adayların dijital okuryazarlıkları ile cinsiyetleri, sınıf düzeyleri, yılda okudukları kitap sayısı, internette geçirdikleri zaman, sosyal medyada geçirdikleri süre arasında anlamlı farklılık görülürken düzenli internet

kullanımı, yaşları, ekonomik durumları değişkenleri arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Bağımlılık, Dijital Okuryazarlık, Sosyal Medya, Sosyal Medya Bağımlılığı.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN PRE-SERVICE TURKISH TEACHER SOCIAL MEDIA ADDICTION AND DIGITAL MEDIA LITERACY

Büşra ŞEYRANLI

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Graduate Education Institute

Department of Turkish and Social Sciences Education Master's Thesis

Advisor: Assist. Prof. Dr. Fatih KANA

25/08/2022, 90

In this research, it was aimed to examine the relationship between social media addiction and digital literacy of Turkish language teacher candidates and the application of the related scales to Turkish language teacher candidates considering various variables. For this purpose, relational research model from quantitative research methods has been used. The sample group of the research consisted of 205 Turkish language teacher candidates who study at a university in the west of Turkey. Simple random sampling method was preferred in determining the sample. Descriptive statistical analysis, t-test, Tukey test, ANOVA test, and correlation test have been used in the analysis of the data.

As a result of the findings obtained, on the social media addiction scale, Turkish language teacher candidates have stated that they agree with the items that are in the dimension of "spending time"; they are undecided with the items that are in the dimension of "deprivation" and "being happy"; they do not agree with the items that are in the dimension of "affecting daily life/lack of control". There was a significant difference between teacher candidates' social media addiction and all variables.

When the findings of the digital literacy scale were examined, it was determined that the teacher candidates' digital literacy is high. While there is a significant difference between the digital literacy of the candidates and their gender, grade level, the number of

books they read per year, the time they spend on the internet, and the time they spend on social media, there is no significant difference between the variables of regular internet use, age, and economic status.

Keywords: Digital Literacy, Internet, Social Media, Social Media Addiction.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI	i
ETİK BEYAN	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR	xi
TABLolar DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xvi

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Problem Cümlesi ve Alt Problemler.....	3
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	4

İKİNCİ BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE/ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR 5

2.1. Sosyal Medya	5
2.2. Sosyal Medya Bağımlılığı	6
2.3. Okuryazarlığın Tanımı	6
2.4. Okuryazarlık Türleri	7
2.4.1. Bilgi Okuryazarlığı.....	7
2.4.2. Dijital Okuryazarlık.....	8
2.4.3. Teknoloji Okuryazarlığı	10
2.4.4. Medya Okuryazarlığı.....	11

2.4.5. Çoklu Okuryazarlık	11
2.5. Sosyal Medya Bağımlılığı İle İlgili Araştırmalar	12
2.6. Dijital Okuryazarlık İle İlgili Araştırmalar.....	13

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ/MATERYAL YÖNTEM

18

3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme.....	17
3.3. Veri Analizi	20
3.4. Veri Toplama Araçları.....	21
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu	21
3.4.2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	22
3.4.3. Dijital Okuryazarlık Ölçeği	22

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

24

4.1. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dijital Okuryazarlık Ölçeklerinin Boyutları Tanımlayıcı Analizi	23
4.2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi.....	27
4.3. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Düzenli İnternet Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi.....	31
4.4. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesi	35
4.5. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi	41
4.6. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Ekonomik Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi.....	46
4.7. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi.....	51
4.8. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi.....	56
4.9. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Sosyal Medyada Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi.....	58
4.10. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi.....	60
4.11. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Düzenli İnternet Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi.....	62

4.12. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesi.....	64
4.13. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi	67
4.14. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Ekonomik Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi.....	69
4.15. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi.....	71
4.16. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi.....	74
4.17. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Sosyal Medyada Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi.....	75
4.18. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dijital Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	77

BEŞİNCİ BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

67

5.1. Sonuç ve Öneriler	79
5.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler	85
KAYNAKÇA	86
EKLER	XCI
ÖZGEÇMİŞ.....	IV

SİMGELER VE KISALTMALAR

SMBÖ	Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği
DOÖ	Dijital Okuryazarlık Ölçeği
AFA	Açımlayıcı Faktör Analizi
TDK	Türk Dil Kurumu
Akt.	Aktaran
ANOVA	Tek Yönlü Varyans Analizi
Ed.	Editör
F	Frekans
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
Sig.	Anlamlılık
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences
Ss	Kare Toplamı
Ss	Standart Sapma
X	Aritmetik Ortalama
%	Yüzde
Vd.	Ve diğerleri

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Araştırmanın Örneklem Grubunun Cinsiyetleri	17
Tablo 2	Araştırmanın Örneklem Grubunun Sınıf Düzeyleri	18
Tablo 3	Araştırmanın Örneklem Grubunun Yaşları	18
Tablo 4	Araştırmanın Örneklem Grubunun Ekonomik Durumları	18
Tablo 5	Araştırmanın Örneklem Grubunun Yılda Okudukları Kitap Sayısı	19
Tablo 6	Araştırmanın Örneklem Grubunun Düzenli İnternet Kullanımı	19
Tablo 7	Araştırmanın Örneklem Grubunun İnternette Geçirdikleri Zaman	19
Tablo 8	Araştırmanın Örneklem Grubunun Sosyal Medyada Geçirdikleri Zaman	20
Tablo 9	Ölçeklere Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	20
Tablo 10	Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dijital Okuryazarlık Ölçeklerinin Boyutlarına Ait Tanımlayıcı İstatistik Analizleri	23
Tablo 11	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Zaman Geçirme Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri	23
Tablo 12	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yoksunluk Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri	24
Tablo 13	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Mutlu Olma Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri	25
Tablo 14	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Günlük Yaşamı Etkileme/ Kontrolsüzlük Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri	25
Tablo 15	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Dijital Okuryazarlık Boyutuna İlişkin Tanımlayıcı İstatistik Analizleri	26
Tablo 16	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki Boyutlara İlişkin T-testi Sonuçları	27
Tablo 17	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki Maddelere İlişkin T-testi Sonuçları	28
Tablo 18	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki Maddelere İlişkin Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları	30

Tablo 19	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki Boyutlara İlişkin Düzenli İnternet Kullanımına Göre T-testi Sonuçları	31
Tablo 20	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki Maddelere İlişkin Düzenli İnternet Kullanımına Göre T-testi Sonuçları	31
Tablo 21	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki Maddelere İlişkin Düzenli İnternet Kullanımına Göre T-testi Sonuçları	35
Tablo 22	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutları ile Sınıf Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	35
Tablo 23	Sosyal Medya Bağımlılığı Zaman Geçirme Boyutu ile Sınıf Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	36
Tablo 24	Sosyal Medya Bağımlılığı Yoksunluk Boyutu ile Sınıf Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	38
Tablo 25	Sosyal Medya Bağımlılığı Mutlu Olma Boyutu ile Sınıf Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	39
Tablo 26	Sosyal Medya Bağımlılığı Günlük Yaşamı Etkileme/ Kontrolsüzlük Boyutu ile Sınıf Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	40
Tablo 27	Sosyal Medya BTAğımlılığı Ölçeği Boyutları ile Yaş Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	41
Tablo 28	Sosyal Medya Bağımlılığı Zaman Geçirme Boyutu ile Yaş Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	42
Tablo 29	Sosyal Medya Bağımlılığı Yoksunluk Boyutu ile Yaş Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	43
Tablo 30	Sosyal Medya Bağımlılığı Mutlu Olma Boyutu ile Yaş Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	44
Tablo 31	Sosyal Medya Bağımlılığı Günlük Yaşamı Etkileme/ Kontrolsüzlük Boyutu ile Yaş Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	45
Tablo 32	Sosyal Medya Bağımlılığı Boyutları ile Ekonomik Durumları Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	46
Tablo 33	Sosyal Medya Bağımlılığı Zaman Geçirme Boyutu ile Ekonomik Durumları Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	47
Tablo 34	Sosyal Medya Bağımlılığı Yoksunluk Boyutu ile Ekonomik Durumları Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	48

Tablo 35	Sosyal Medya Bağımlılığı Mutlu Olma Boyutu ile Ekonomik Durumları Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	49
Tablo 36	Sosyal Medya Bağımlılığı Günlük Yaşamı Etkileme/ Kontrolsüzlük Boyutu ile Ekonomik Durumları Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	50
Tablo 37	Sosyal Medya Bağımlılığı Boyutları ile Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	51
Tablo 38	Sosyal Medya Bağımlılığı Zaman Geçirme Boyutu ile Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	52
Tablo 39	Sosyal Medya Bağımlılığı Yoksunluk Boyutu ile Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	54
Tablo 40	Sosyal Medya Bağımlılığı Mutlu Olma Boyutu ile Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	54
Tablo 41	Sosyal Medya Bağımlılığı Boyutları ile İnternette Geçirilen Süre Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	56
Tablo 42	Sosyal Medya Bağımlılığı Boyutları ile Sosyal Medyada Geçirilen Süre Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	58
Tablo 43	Dijital Okuryazarlık Ölçeğindeki Boyutlara İlişkin Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları	60
Tablo 44	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Maddelere İlişkin Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları	60
Tablo 45	Dijital Okuryazarlık Ölçeğindeki Maddelere İlişkin Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları	62
Tablo 46	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları ile Düzenli İnternet Kullanımına Göre T-testi Sonuçları	62
Tablo 47	Dijital Okuryazarlık Ölçeğindeki Maddelere İlişkin Düzenli İnternet Kullanımına Göre T-testi Sonuçları	63
Tablo 48	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları ile Sınıf Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	64
Tablo 49	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Dijital Okuryazarlık Boyutu ile Sınıf Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	65
Tablo 50	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları ile Yaş Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	67
Tablo 51	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Dijital Okuryazarlık Boyutu ile Yaş	67

Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri		
Tablo 52	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları ile Ekonomik Durumları Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	69
Tablo 53	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Dijital Okuryazarlık Boyutu ile Ekonomik Durumları Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	70
Tablo 54	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları ile Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	71
Tablo 55	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Dijital Okuryazarlık Boyutu ile Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	72
Tablo 56	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları ile İnternette Geçirilen Süre Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	74
Tablo 57	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Boyutları ile Sosyal Medyada Geçirilen Süre Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	75
Tablo 58	Dijital Okuryazarlık Ölçeği Dijital Okuryazarlık Boyutu ile Sosyal Medyada Geçirilen Süre Değişkeni Arasındaki ANOVA Analizleri	75
Tablo 59	Sosyal Medya Bağımlılığı ile Dijital Okuryazarlık Arasındaki İlişki	77

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Yaşam Boyu Öğrenme ve Bilgi Okuryazarlığı İlişkisi	8
Şekil 2	Dijital Okuryazarlığın Boyutları	9

BİRİNCİ BÖLÜM

1.GİRİŞ

Günümüzde internet hızla yaygınlaşmaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte internete ulaşma imkanı artmakta ve internet kullanım amacı da çeşitlilik göstermektedir. TÜİK (2020) verilerine bakıldığında evden internete erişim olanağının %90,7'ye ulaşması ve internet kullanan bireylerin 16-74 yaş grubunda %79,0 olması her geçen gün internet kullanımının arttığını göstermektedir. TÜİK (2021) bireylerin interneti kullanma amaçları incelendiğinde ise %93,0 sosyal ağlar aracılığı ile mesajlaşma ve %73,8 ile sosyal medya kullanımı olduğu görülmektedir.

Sosyal medya; kişilerin kendi adlarına veya takma adlarla açtıkları hesapları ile hiçbir sınırlama olmaksızın kendi görüşlerini ifade edebildikleri, fotoğraf ve video paylaşımında bulunabildikleri, insanlarla iletişim kurarak sosyalleşebildikleri ve farklı birçok amaç doğrultusunda kullanabildikleri bir ortamdır. Gündemle ilgili haber alma, iletişim kurma, bilgiye ulaşma, alışveriş yapma ve daha birçok farklı amaçlarının olması sosyal medyayı dikkat çekici unsur haline getirmektedir. Fakat sosyal medyanın bu kadar fazla kullanılması sosyal medya bağımlılığını da beraberinde getirebilmektedir (Aktan, 2018; İnce ve Koçak, 2017; Özdemir, 2019). Sosyal medya kullanımının bu kadar artması ise dijital okuryazarlık becerilerinin de önemini ortaya çıkarmaktadır.

İnternet araçlarına ulaşmanın kolaylaşması ve teknolojinin her geçen gün yeni bir hal alması ile birlikte dijital okuryazarlık becerilerine gereksinim artmıştır. Özellikle erken yaşlardan itibaren bu becerilerin kazandırılması teknolojinin daha bilinçli şekilde ve amaca uygun olarak kullanılmasını sağlamaktadır. MEB öğretim programlarında sekiz temel yetkinlik arasında dijital yetkinliğe yer verilmesi ve okuma kültürü teması altında dijital okuryazarlık başlığının yer alması dijital okuryazarlığın önemini göstermektedir. Dijital yetkinlik ile öğrencilere kazandırılmak istenen beceri; hayatın her alanında teknolojinin güvenli bir şekilde kullanılması ve bilgiye ulaşma, depolama ve paylaşmada teknolojiden yararlanılmasını sağlamaktır (MEB, 2019). Öğretmen adaylarının teknoloji ile iç içe büyüyen öğrencilerine bu becerileri kazandırabilmesi ve dijital ortamın zararlarına karşı

onları bilinçli hale getirebilmesi için öncelikle bu becerilerin kendisinde var olması gerekmektedir.

1.1. Problem Durumu

Teknolojinin hızla gelişip elimizin altına kadar gelmesi olumlu ve olumsuz birçok sonuç ortaya çıkarmıştır. Teknolojinin bilgiye ulaşma konusunda sağladığı hızlilik ve zamanda tasarruf var olan bilgi kirliliği ve bilginin ayıklanmadan doğrudan alınması gibi olumsuz sonuçları da beraberinde getirmiştir. Bunun yanı sıra teknolojinin sürekli ilerlemesi ve değişimiyle birlikte bazı becerilere gerek duyulmuştur. Bu doğrultuda dijital okuryazarlığın önemi açığa çıkmaktadır.

İnternete erişim olanağının kolaylaşmasıyla birlikte internette geçirilen süre artmakta, internette geçirilen sürenin de artmasıyla sosyal medya bağımlılığı artmaktadır (Altayef ve Karacı, 2019; Başbayram, 2021; Çiftçi, 2018). Aynı doğrultuda sosyal medya kullanımının artmasıyla birlikte yine sosyal medya bağımlılık düzeylerinin arttığı görülmektedir (Coşar ve Gedik, 2021; Koç, 2021). Fakat bu durumun aksine internette geçirilen sürenin ve internete ulaşma imkanlarının artması, kişilerin sosyal medya hesaplarının olması dijital okuryazarlık becerilerini arttırmaktadır (Çelik, 2021; Kalkan ve Şahin, 2022; Öztürk ve Budak, 2019; Pala ve Başbüyük, 2020; Yaman, 2019). Bu sonuçlardan hareketle sosyal medya bağımlılığının dijital okuryazarlık becerilerini ne yönde etkilediği merak konusu olmaktadır.

Sosyal ağlara ulaşmanın kolaylaşması ve iletişim ağının hızla gelişmesi sosyal medya bağımlılığının dikkate alınması gerektiğini ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra teknolojinin sürekli değişmesi ve bazı becerilere ihtiyaç duyularak teknolojinin bilinçli bir şekilde kullanılmasının sağlanması ise dijital okuryazarlık becerilerinin önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca sosyal medya kullanımının artması dijital okuryazarlığı olumlu veya olumsuz olarak ne şekilde etkilediği merak konusu olmuştur. Bu nedenle özellikle yakın gelecekte görev alacak öğretmenlerin bilinçlenmesi ve öğrencilerini bu doğrultuda yetiştirebilmeleri adına öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi önemli görülmektedir. Bu açıklamalar sonucunda araştırmanın amacı aşağıda belirtilmektedir:

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada amaç, Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlerle incelenmesidir.

1.3. Problem Cümlesi ve Alt Problemler

1. Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeyi nedir?
2. Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılık düzeyi;
  - Cinsiyet,
  - Düzenli internet kullanımı,
  - Sınıf düzeyi,
  - Yaş,
  - Ekonomik durum,
  - Yılda okudukları kitap sayısı,
  - İnternette geçirdikleri süre
  - Sosyal medyada geçirdikleri süre ile ilişkisi nedir?
3. Türkçe öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyi nedir?
4. Türkçe öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyi;
  - Cinsiyet,
  - Düzenli İnternet Kullanımı,
  - Sınıf düzeyi,
  - Yaş,
  - Ekonomik durum,
  - Yılda okudukları kitap sayısı,
  - İnternette geçirdikleri süre
  - Sosyal medyada geçirdikleri süre ile ilişkisi nedir?
5. Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılıkları ile dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişki nedir?

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımları şu şekildedir:

- Örneklem grubunun evreni yeterli düzeyde temsil ettiği düşünülmüştür.
- Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, araştırmanın konusu olan sorulara içtenlikle cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda belirtilmektedir:

- Araştırma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde 2020-2021 yılı güz döneminde eğitim gören öğretmen adayları ile sınırlıdır.
- Araştırma 205 Türkçe öğretmeni adayı ile sınırlıdır.
- Araştırma, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki 24 soruya verilen cevaplar ile sınırlıdır.
- Araştırma, Dijital Okuryazarlık Ölçeğindeki 10 soruya verilen cevaplar ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Dijital: Elektronik ortamda ekran üzerinde gösterilen verilerdir (TDK, 2022).

Dijital Okuryazarlık: Doğru bilgiye ulaşarak bilgi üretme ve paylaşma, öğrenme öğretme süreçlerinde farklı teknolojileri doğru kullanma becerisidir (Hamutoğlu, vd., 2017).

Sosyal Medya Bağımlılığı: Bireyin sosyal medyayı aşırı kullanması sonucu kontrolünü kaybetmesidir (Tekin, 2019).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE/ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

2.1. Sosyal Medya

Sosyal medya; kişilerin kendi adlarına veya takma adlarla açtıkları hesapları ile hiçbir sınırlama olmaksızın kendi görüşlerini ifade edebildikleri, fotoğraf ve video paylaşımında bulunabildikleri, insanlarla iletişim kurarak sosyalleşebildikleri ve farklı birçok amaç doğrultusunda kullanabildikleri bir ortamdır. Başlangıçta 1997 yılında profil ve arkadaş listesi oluşturulabilen SixDegrees.com ile olmuştur (Koçak, 2021).

Gündemle ilgili haber alma, iletişim kurma, bilgiye ulaşma, alışveriş yapma ve daha birçok farklı kullanım alanlarının olması sosyal medyayı dikkat çekici unsur haline getirmektedir. TÜİK (2021) bireylerin interneti kullanma amaçları incelendiğinde %93,0 sosyal ağlar aracılığı ile mesajlaşma ve %73,8 ile sosyal medya kullanımı olduğu görülmektedir. İnsanların sosyal medyada kendi ürünlerini oluşturmaları, paylaşmaları, sürekli bir etkileşim halinde bulunmaları, yorum almaları ve yorum yapabilmeleri sosyal medyaya olan yoğunluğu arttırmaktadır. Bu artışta evden internete erişimin %90,7'ye ulaşması ve her yerden internete ulaşılabilmesi de etkili olmaktadır. Sosyal medya bağımlılık sınırlarının zorlandığı son yıllarda yapılan araştırmalarla görülmektedir (Bilgili, 2018). İnsanların söz hakkına sahip olmak istemesi, beğenilme arzusu, insanlardan haberdar olma ve onlarla iletişim kurma isteği ile teknolojinin getirdiği sınırsız imkanın bu sonuç üzerinde etkili olduğu söylenebilmektedir.

Sosyal medyayı geleneksel medyadan ayıran en önemli nokta insanların artık sadece pasif durumda kalmamaları, kendi içeriklerini oluşturup paylaşabilmeleridir (İnce ve Koçak, 2017). Bu karşılaştırma insanların pasif durumdan aktif duruma geçtiklerinin bir göstergesidir.

Sosyal medya araçlarını: Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal ağlar; Youtube, Google Videos gibi video paylaşım ağları; Kottke, Cnet gibi bloglar; Photo, photosig gibi fotoğraf paylaşım ağları; Wikipedia gibi bilgi paylaşım ağları oluşturmaktadır (Hazar, 2011; akt. Koçak).

2.2. Sosyal Medya Bağımlılığı

Sosyal medya, teknolojik gelişmelerin yaşanması ve internet kullanımının yaygınlaşmasıyla kullanım alanını arttırmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda sosyal medyayı kullanma süresinin artmasıyla bağımlılık düzeylerinin de arttığı görülmektedir (Aktan, 2018; İnce ve Koçak, 2017; Özdemir, 2019). Bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor sorunlarla birlikte iletişim, duygu bozukluğu gibi yaşamlarının her alanında onları etkileyen sorunlardır (Ünlü, 2018; akt. Özdemir, 2019). Günlük yaşamında kendine güvenmeyen ve yalnız olan birey, oluşturduğu yeni ve farklı bir kimlik ile gerçek kimliğinden uzaklaşabilmekte, bu durum onu duyuşsal olarak mutlu etmekte fakat gerçek benliğinden koparmakta ve bu da sosyal medya bağımlılığının nedenini oluşturabilmektedir (Koç, 2021).

2.3. Okuryazarlığın Tanımı

Okuma yazmanın öğrenilmesiyle birlikte geleneksel metinlerden bilgiye ulaşma süreci başlamakta ve bu süreç hayat boyu devam etmektedir. Ege'ye (2005) göre okuma yazma, harflerin anlamlı hale getirilerek sesli olarak ifade edilmesi ve bunların yazı yoluyla iletilmesi sürecidir. Hayat boyu devam eden bilgi edinme sürecinde ise yazılı sembollerin anlamlı hale getirilmesi yani okuma yazmanın edinilmesi tek başına yeterli olmamakta ve yerini hayat boyu bilgi edinme sürecinde gerekli olan daha çeşitli sembolleri çözümlenmeyi ifade eden okuryazarlık kavramına bırakmaktadır. Bu yönüyle okuryazarlık kavramı, sürekli değişim ve bilgiye ulaşma çabasındaki gelişim sonucunda genişlik kazanmıştır.

Son yıllarda teknolojik gelişmelerin ve değişmelerin yaşanması kültürü etkilemiş ve okuryazarlık da dahil olmak üzere bazı kavramlar ve terimler değişime uğramıştır (Bayrakçı, 2020). Bu değişim ile okuryazarlık kavramının sınırları genişlemiş, okuma yazma bilmenin okuryazar olması gibi sığ bakış açıları derinlik kazanmaya başlamıştır. Alanyazın tarandığında okuryazarlık kavramının farklı tanımlarına ulaşılmıştır:

Laughlin'e (1998) göre okuryazarlık, harfleri yan yana getirerek sözcükler oluşturmaktır (Akt. Gül, 2007).

Altun'a (2005) göre okuryazarlık; okuma yazma ile başlayan ve dış dünyayı daha detaylı anlayıp kendinden bir şeyler katarak ifade etme durumudur.

Mete'ye (2020) göre okuryazarlık; okuma ve yazmanın yanında bilgiye ulaşma, bilgiyi anlamlandırarak kullanma ve diğer insanlara ulaştırmadır.

Güneş'e (1997) göre okuryazarlık; okuma yazma becerilerinden farklı olarak zihinsel ve teknoloji ile gelen becerileri de içine alır. Böylelikle okuryazarlık becerilerinin, okuma yazmadan farklı olarak daha kapsamlı olduğu görülmektedir.

Son yıllarda teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte çeşitli okuryazarlık kavramları ortaya çıkmış ve eğitimde de yerini almıştır. MEB Türkçe öğretim programında yer alan okuryazarlık türlerinden bazıları bilgi okuryazarlığı, çoklu okuryazarlık, dijital okuryazarlık, teknoloji okuryazarlığı, medya okuryazarlığıdır (MEB, 2019).

2.4. Okuryazarlık Türleri

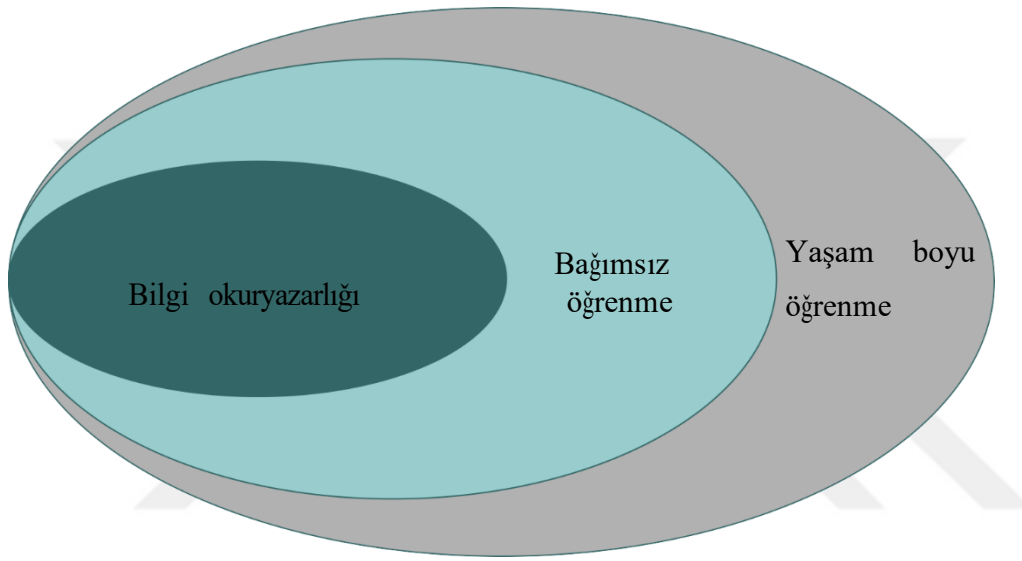
2.4.1. Bilgi Okuryazarlığı

Geçmişte kütüphane ortamlarından, kitaplardan, ansiklopedilerden, dergilerden kısacası güvenilir kaynaklardan ulaşılan bilgiye günümüzde internet aracılığıyla çok rahat ve çok daha çeşitli şekillerde ulaşabilmekteyiz. Fakat internet ağındaki bu bilgi çeşitliliği beraberinde bilgi kirliliğini de ortaya çıkarmaktadır. Ulaşılan bilgiler çoğu zaman doğruluğu sorgulanmadan kabul görmekte ve doğruymuş gibi algılanmaktadır. Bu durum bilgiye ulaşma konusunda bazı becerilere sahip olmayı gerektirmektedir. Bu açıdan bakıldığında bilgi okuryazarlığı; ulaşılan bilgiyi sorgulama, güvenilir kaynakları belirleyebilme ve edinilen bilgiyi içselleştirerek kullanabilme becerisidir.

Bilgi okuryazarlığı kavramı 1970 yıllarında Zurkowski tarafından ortaya atılmış ve bilgi okuryazarı olan kişi özellikle iş ortamındaki sorunlarda gerekli olan bilgiye ulaşmada

doğru kaynağı kullanabilen ve bu aşamada önemli teknikleri bilen kişi olarak tanımlanmıştır (Zurkowski, 1974; akt. Kurbanoğlu, 2010).

Kurbanoğlu ve Akkoyunlu (2003), bilgi okuryazarı olan birey özelliklerini; eleştirel düşünme becerisine sahip, bilgiyi nasıl düzenleyeceğini, bulacağını ve kullanacağını bilen, üretici olan, kendi başına öğrenen, kendini yönlendirebilen, değişime hazır olan ve hayat boyu öğrenen olarak belirtmiştir.

şekil 1. Yaşam boyu öğrenme ve bilgi okuryazarlığı ilişkisi (Kurbanoğlu ve Akkoyunlu, 2003)

Kurbanoğlu ve Akkoyunlu'ya (2003) göre bilgi okuryazarlığı, hayat boyu öğrenmenin temelini oluşturur ve hayat boyu öğrenme için bir araçtır. Teknolojik gelişmeler sürekli bir değişim içerisinde olduğundan yaşam boyunca öğrenen insan için bilgi edinme yollarını ve kaynaklarını belirleyebilmesi ve buna bağlı olarak bilgi okuryazarlığı becerilerine sahip olması zorunludur.

2.4.2. Dijital Okuryazarlık

Dijital okuryazarlık; doğru bilgiye ulaşarak bilgi üretme ve paylaşma, öğrenme öğretme süreçlerinde farklı teknolojileri doğru kullanma becerisidir (Hamutoğlu, vd., 2017). Kavram ilk olarak Gilster tarafında ortaya atılmış ve bilgisayar kullanmaktan ziyade temel düşünme becerilerinin geliştirilmesini gerekli kılmıştır (Gilster, 1997; akt. Aydar,

2021). Gerek eğitim ortamında gerek ev ortamında hayatımızın her alanında dijital araçlarla sık sık karşılaşmaktayız. Dijital okuryazarlık, hayatımızın bir parçası olan teknolojiyi ihtiyaçlarımız doğrultusunda kullanabilmek için gereklidir. Birçok resmi işlemlerde, üniversiteye ön kayıt yaptırmada, hastane randevularında, ulaşımda ve hayatın birçok alanında teknolojinin getirdiği kolaylıklardan yararlanılmaktadır. Fakat bu kolaylıkların yanında internette sahtecilik ve siber güvenlik konularına hakim olmak, sürekli değişen teknolojik araçlara uyum sağlamak gibi birçok beceriye sahip olunması dijital okuryazarlığın önemini ortaya çıkarmaktadır. Hamutoğlu, vd.'ye (2017) göre teknolojiyle yeni karşılaşan bireylerin sitelerden bilgi edinme, sosyal ağlarda tanıştıkları kişilerle iletişim kurma sürecinde dikkatli olmalıdır.

Dijital okuryazarlık ile ilgili tanımlara bakıldığında dijital okuryazarlığın teknolojik araçları kullanabilmekten öte bu araçlar aracılığıyla bilgi edinme, analiz ederek sorgulama, yeni bilgiler üretme becerileri olarak ifade etmek mümkündür (Buzkurt, 2021)

Şekil 2. Dijital okuryazarlığın boyutları (MEB, 2020)

Şekil 2 ile dijital okuryazarlığın yalnızca bilgisayar kullanmak olmadığı ve yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme gibi üst düzey becerileri kapsadığı görülmektedir. MEB (2020) fonksiyonel beceriler ile çeşitli teknolojileri kullanabilmeyi ve yeni teknolojilere uyum sağlayabilmeyi içermektedir. Yaratıcılık boyutu; video veya metin üretmek bunları uygun ortamlarda paylaşmak, bloglar gibi sosyal ağlarla etkileşim içinde olmak, içerik oluşturarak

topluma faydalı olmak gibi becerileri kapsamaktadır. İş birliği, bilgi üretmek için insanlarla çalışabilme becerisidir ve bu boyut iletişim kurarak ve tartışarak bireylerin düşüncelerini geliştirmesini kapsar. Etkili iletişim boyutu, dijital teknolojileri insanlar için en iyiyi şekilde kullanmayı ve eleştirel farkındalığı kapsar. Bilgi bulma ve seçme yeteneği, bilgi güvenilirliğini belirlemekten öte edinilen intihal konularında bilgi sahibi olmak, bilgiyi sorgulamak ve var olan konuyla arasında bağlantı kurmak gibi pek çok beceriyi öne çıkarır. Eleştirel düşünme ve değerlendirme boyutu; ulaşılan bilgiyi kendi fikirleriyle birleştirerek dışa vurmamayı, analiz etmeyi ve değerlendirmeyi içerir. Kültürel ve sosyal farkındalık boyutu dijital içeriğin üretilmesinde ve algılayış biçimimizin kültür ve tarihi etkilerinin olduğunu kabul etmektir. E-güvenli boyutu, internet cep telefonu gibi araçları güvenli bir şekilde kullanabilmek için eleştirel düşünmeyi, bilinçli seçimler yapmayı kapsar. Dijital okuryazarlık; medya, bilgisayar ve enformasyon okuryazarlığı kavramlarının çatısını oluşturmaktadır (Inoue, vd., 1997; akt. Bayrakçı, 2020).

Dijital okuryazarlığın sırasıyla; alt ve üst düzey düşünme becerilerini içeren dijital yetkinlik, dijital yetkinliğin alana özgü uygulamalarıyla ilgili olan dijital kullanım ve dijital kullanımın yaratıcılıkla birleşmesi sonrası gerçekleşen dijital dönüşüm olmak üzere üç seviyesi vardır (Matin ve Grudziecki, 2006; akt. Silik ve Aydın, 2021).

2.4.3. Teknoloji Okuryazarlığı

Teknoloji insanın bulunduğu çevreyi değiştirmek için geliştirdiği araç gereçler ve bunlarla ilgili bilgilerin tümüdür (TDK, 2022). 2019 MEB Türkçe öğretim programında okuma kültürü teması altında yer alan teknoloji okuryazarlığı, gelişen teknolojinin bir sonucu olarak eğitim alanında da yerini korumaktadır. Eğitimde FATİH projesinin gerçekleşmesiyle öğrencilerin bilgiyi görsel ve işitsel olarak alması öğrenilenlerin kalıcılığını arttırmaktadır.

Teknoloji okuryazarlığının en genel tanımı; teknolojiyi kullanarak onu yönetebilme, değerlendirebilme ve anlayabilmedir (ITEA, 2000; akt. Silik ve Aydın, 2021). ITEA (2000) tarafından belirlenen teknoloji okuryazarı; teknolojinin ne olduğunu ve nasıl ortaya çıktığını, toplumu nasıl etkilediğini ve toplumdan nasıl etkilendiğini bilen,

teknolojiyi kullanmada tarafsız ve rahat olan, teknoloji kullanımının ülke için önemini anlayan bireylerdir (Akt. Bacanak, vd., 2003).

2.4.4. Medya Okuryazarlığı

Başlangıçta dünyanın her yerinden haberdar olmayı sağlayan radyo, gazete, televizyon gibi medya araçları zaman içerisinde belli ideolojilerin savunucusu olmakta ve insanları etkileyerek fikirleri empoze etmeye çalışmaktadır. Özellikle vaktinin çoğunu çizgi filmlerle geçiren çocuklar için medya okuryazarlığı kavramı önem teşkil etmektedir. Dolayısıyla radyo, televizyon gibi medya araçlarından gelen iletileri sorgulama, eleştirme, değerlendirme ve yorumlama gibi medya okuryazarlığı becerileri erken yaşlardan itibaren kazandırılmaya çalışılmalıdır.

Medya okuryazarlığı, televizyon, radyo gibi medya kaynaklarından edinilen bilgileri analiz etmek, sorgulamak, değerlendirmek, doğruluğunu ayırt etmek olarak tanımlanmıştır (Karakoyun, 2014; akt. Özer, 2021). Medya okuryazarlığı ile amaç, medyanın kurgu olduğunu bilerek sorgulayıcı düşünen, ifade biçimlerini geliştiren, etkili iletişim kurabilen aktif bireyler yetiştirmektir (Avşar, 2014).

RTÜK ve Milli Eğitim Bakanlığınca medyanın olumsuz etkilerinden çocukları korumak amacıyla belirlenen okullarda medya okuryazarlık dersi seçmeli ders olarak verilmiştir. Bu ders içeriğinde öğrencilere medya araçlarının içeriği, işlevleri ve amaçları gibi konularda bilgi verilmiştir (Karaman ve Karataş, 2009).

2.4.5. Çoklu Okuryazarlık

Çoklu okuryazarlık ilk kez New London Group tarafından ortaya atılmış ve ilk olarak teknolojinin insanların iletişimleri üzerindeki değişimi teknoloji ortamında geleneksel okuryazarlık becerilerinin eksik kaldığını belirterek okuryazarlık algısının değiştirilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir. İkinci olarak teknolojiyle birlikte kültürler ve diller arasındaki etkileşimin arttığına değinmiştir (New London Group, 1996; akt. Gençalp, 2019). Yamaç (2018) çoklu okuryazarlığın dijital okuryazarlık kavramı için de kullanıldığını belirtmektedir.

2.5. Sosyal Medya Bağımlılığı İle İlgili Araştırmalar

Çiftçi'nin (2018) üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığının ne seviyede olduğunu belirlemek amacıyla yapmış olduğu çalışmada araştırmanın verileri yüz yüze gerçekleştirilen anket tekniği aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmanın sonucuna göre erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre, 2. sınıf öğrencilerin 1. sınıf öğrencilere göre, internette daha fazla vakit geçiren öğrencilerin ise interneti daha az kullanan öğrencilere göre daha fazla bağımlı olduğu gözlenmiştir.

Söner ve Yılmaz (2018) tarafından lise öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada, öğrencilerin sosyal medya bağımlılıkları ile psikolojik iyi olma halleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda sosyal medya bağımlılıkları ile psikolojik iyi olma hali arasında çatışma alt boyutu için negatif yönde ilişki bulunmuş; duygu durum düzenleme, yalnızlık, meşguliyet ve tekrarlama değişkenleri arasında ise anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Altayef ve Karacı (2019) tarafından yapılan çalışmanın amacı, öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ve sosyal medyayı kullanma amaçlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesidir. Araştırma sonuçlarına göre genel olarak öğrenciler sosyal medya bağımlısı değildir. Öğrenciler sosyal medyayı ders hazırlığı ve sosyal etkileşim amaçlı kullanmaktadır. Erkekler kızlara göre daha fazla bağımlıdır ve kızlara göre sosyal medyayı daha çok iletişim kurmak için kullanmaktadır. Yaş arttıkça bağımlılık ve sosyal medyayı iletişim için kullanma amacı artmaktadır. İnterneti kullanma süresi arttıkça yine bağımlılık ve ders hazırlığı, iletişim için kullanma amacı artmaktadır. Sınıf seviyesi arttıkça bağımlılık artmakta fakat ders hazırlığı için kullanma amacı düşmektedir. Facebook kullanan öğrencilerin sosyal medyayı kullanma amacı daha çok başkalarıyla iletişim kurmaktır. Bağımlılık arttıkça kişiler arası etkileşimin de arttığı görülmektedir.

Coşar ve Gedik (2021) tarafından farklı branşlardan ve farklı sınıf düzeylerinden 1006 öğrenciye uygulanan çalışma ile amaçlanan, aday öğretmenlerin akademik erteleme davranışları ile sosyal medya bağımlılıkları arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Araştırmada öğrencilerin bağımlılık düzeyleri “az bağımlı” olarak

sonuçlanmıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin eğitim gördükleri anabilim dalına göre, Matematik Eğitimi'nde okuyan öğretmen adayları diğer alanlardaki adaylara göre en yüksek, Sosyal Bilgiler Eğitimi'nde okuyan öğrenciler ise diğer adaylara göre en düşük sosyal medya bağımlılığına sahiptir. Öğretmen adaylarının aile gelir düzeyi, baba eğitim durumu, sosyal medyayı kullanma yılları ve sosyal medya kullanma süreleri arttıkça sosyal medya bağımlılıkları artmıştır.

Başbayram (2021) tarafından üniversite öğrencilerine yönelik sosyal medya bağımlılığı üzerine gerçekleştirilen yüksek lisans tezinde amaç, üniversite öğrencilerinin sosyal medyayı hangi amaçla kullandıklarını tespit etmek ve bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılığını incelemektir. Araştırma sonucunda öğrencilerin sosyal medya bağımlılıklarının orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya bağımlılığı ile yaş, cinsiyet, farklılaşma görülmemiş; eğitim düzeyine göre lisans eğitimi gören öğrencilerin ön lisans eğitimi gören öğrencilere göre, günlük internette 5 saatten fazla vakit geçirenlerin 3-5 ve 1-3 saat arası vakit geçiren öğrencilere göre daha fazla sosyal medya bağımlısı oldukları görülmüştür.

Koç (2021) tarafından 18-34 yaşları arasındaki 514 üniversite öğrencisine yönelik yapılan yüksek lisans tez çalışmasında, öğrencilerin sosyal medya bağımlılıkları ile öznel iyi oluşlarının çeşitli değişkenlerle incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların sosyal medya bağımlılıkları ile cinsiyet değişkeni arasında anlam bakımından ilişki bulunamamıştır. Sosyal medyayı kullanma süresi arttıkça bağımlılığın arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin eğitim gördükleri fakülterlere göre, eğitim ve tıp fakültesinde eğitim gören öğrencilerin iletişim fakültesine devam eden öğrencilere göre bağımlılık düzeyi yüksek çıkmıştır. Sosyal medya bağımlılığı arttıkça iyi oluş hali düşmektedir.

2.6. Dijital Okuryazarlık İle İlgili Araştırmalar

Özbay ve Özdemir (2014) tarafından Türkçe öğretim programına yönelik dijital okuryazarlık ile ilgili amaç ve kazanımlar önerilmiştir. Bu önerilerde; dijital ortamlarda okuma amaç olarak belirlenmiş ve bilgiyi birleştirme, bu bilgilerden özgün düşünceler oluşturma, farklı ortamlardan bilgi elde etme, elde ettiği bilgileri sorgulama ve iş birlikli

çalışmalar yapma gibi kazanımlara yer verilmiştir. Dijital ortamlarda yazma amacına yönelik ise bu ortamlarda yazdığı metinlerde görsel kullanma, üretilen yazılardan hareketle özgün bir yazı oluşturma, ulaştığı farklı bilgi kaynaklarından kendine özgün yeni bir metin oluşturma, resmi yazılar yazma, farklı ortamları kullanarak ve iş birliği yaparak metin oluşturma, oluşturduğu metinlerde uygun iletişim kurallarını uygulama gibi kazanımlara yer verilmiştir.

Yaman (2019) tarafından yapılan çalışmada amaç, aday öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenlerle arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırma sonucunda dijital okuryazarlık düzeyleri ile yaş, cinsiyet, mezun olunan lise türü ve dijital okuryazarlık dersi alma durumu arasında kayda değer bir farklılık bulunmazken; sınıf seviyesi, anne ve baba eğitim durumu, kendilerine ait bilgisayara sahip olma durumu, sosyal medya ortamlarını kullanma durumu, günlük internette geçirdikleri süre, devamlı olarak takip ettikleri haber sitelerinin bulunma durumu, internet bağlantısına sürekli sahip olma durumu, sempozyum vb. etkinliklere katılma durumu arasında anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. 3 ve üzerindeki sınıf düzeylerinde 1. sınıf düzeyine göre; annesi ortaokul mezunu olan adayların annesi ilkokul mezunu olan adaylara göre; babası ortaokul ve üniversite mezunu olan adayların babası ilkokul mezunu adaylara göre; bilgisayarı olan adayların bilgisayarı olmayan adaylara göre; çeşitli etkinliklere katılan adayların etkinliklere katılmayan adaylara göre okuryazarlık düzeyinin daha yüksek çıktığı gözlenmiştir.

2015-2016 yılları arasında Türkiye ve Kazakistan'daki öğretmen adaylarına yönelik yapılan araştırmada, 601 öğretmen adayının dijital okuryazarlık düzeylerini ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda Türkiye'deki öğretmen adayları lehine bir farklılık gözlenmiştir. Türkiye'de eğitim gören öğrenciler Kazakistan'da eğitim gören öğrencilere göre dijital okuryazarlık düzeylerini yeterli görmüştür (Özerbaş ve Kuralbayeva, 2018).

Yapılan bir diğer çalışma ile ilköğretim 5. Sınıf düzeyindeki Türkçe ders kitapları, dijital okuryazarlık ile ilgili etkinlikler bakımından değerlendirilmiştir. Bu çalışmaya uygun bir yöntem olarak doküman inceleme kullanılmış ve veriler nitel yöntemle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, Türkçe ders kitaplarında dijital okuryazarlık üzerinde

okuma ve yazma becerilerinin önemsendiği çıkarılmıştır. Araştırmacı tarafından ders kitaplarındaki etkinliklerde teknoloji ve dijital okuryazarlık üzerinde daha fazla ağırlık verilmesi gerektiği önerilmiştir (Maden, vd., 2018).

Öztürk ve Budak (2019) tarafından öğretmen adaylarının kendilerine ilişkin dijital okuryazarlıklarının değerlendirilmesini ve bunların çeşitli değişkenlerle ilişkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada öğrenciler kendilerini “çok yeterli” düzeyde görmüştür. Değişkenlere ilişkin incelendiğinde dijital okuryazarlık becerileri ile cinsiyet değişkeni arasında erkekler lehine, sınıf düzeyleri değişkeni arasında 4. sınıflar lehine, kendilerine ait kişisel bilgisayar ve sosyal medya hesapları olanların lehine anlamlı bir farklılık görülmüştür. Öğrenim görülen bölümler, interneti kullanma süresi değişkenleri arasında ise anlamlı denilebilecek bir farklılık görülmemiştir.

Çocuk (2020) tarafından Türkçe öğretmen adaylarına yönelik yapılan doktora tezinde amaç dijital öykü uygulamalarının; öğrencilerin eğitsel başarılarını, dijital okuryazarlıklarını ve özyeterlik algılarını nasıl etkilediğini belirlemek amaçlı bir araştırma yapılmıştır. Çalışma sonucunda internet tabanlı dijital öykü uygulamaları, Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık özyeterlik algısını arttırmıştır.

Pala ve Başbüyük (2020) tarafından yapılan çalışmada 742 5. sınıf öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin genel itibarıyla dijital okuryazarlık seviyeleri yüksek çıkmıştır. Değişkenlere göre incelendiğinde il merkezinde yaşayan öğrencilerin beldede ve ilçede yaşayan öğrencilere göre, anne ve babası memur olan öğrencilerin anne ve babası işçi olan öğrencilere göre, evlerinde tablet ya da bilgisayar olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre, evlerinde internet bağlantısı olan öğrencilerin olmayan öğrencilere göre dijital okuryazarlık seviyelerinin yüksek olduğu görülmüştür. Anne baba eğitim seviyesi, internete bağlanma sıklığı ve sosyal bilgiler karne notu arttıkça dijital okuryazarlık seviyesi artmakta ve kardeş sayısı arttıkça dijital okuryazarlık seviyesi düşmektedir.

Çelik (2021) tarafından ortaokul öğrencilerine yönelik yapılan çalışmada öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri yüksek çıkmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet

değişkenine ilişkin bakıldığında erkekler lehine, evinden internete ulaşma imkanı olan öğrenciler lehine, anne ve baba eğitim seviyesi değişkenine göre annesi ortaöğretim mezunu olan katılımcılar tarafına ve babası üniversite mezunu olan katılımcılar lehine, ekonomik durum değişkenine göre ailesi orta seviyede ekonomik duruma sahip olan öğrenciler lehine, evinde bilgisayar bulunan öğrenciler lehine, internete 6 saat ve üzerinde giren öğrenciler lehine farklılık elde edilmiştir.

Fidan ve Yeleğen (2022) tarafından Karadeniz’de görev yapan 158 öğretmene yönelik araştırma yapılmış ve dijital okuryazarlık seviyeleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda dijital okuryazarlık seviyesi kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre, meslekte yeni olan öğretmenlerin 16 yıl görev yapan öğretmenlere göre daha yüksektir. Meslek öğretmenlerinin okuryazarlık seviyesi ise eşit ağırlık, sözel ve sayısal alanı öğretmenlerine göre daha düşüktür. Çalışmanın nitel kısmında öğretmenler dijital becerilerini geliştirmek için eğitim almak istemektedir.

Kalkan ve Şahin (2022) tarafından yapılan çalışmada Anadolu Üniversitesi okul öncesi bölümünde eğitim gören 137 öğretmen adayının dijital okuryazarlık düzeylerini farklı değişkenlerle incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların okuryazarlık seviyeleri yüksek çıkmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre erkeklerin kadınlara göre, yaş değişkenine göre 20 yaş altı katılımcıların 20-24 yaş arasındaki katılımcılara göre, sınıf seviyesine göre 1. sınıf adayların 2 ve 4. sınıf adaylara göre, kendilerine ait bilgisayarı olanların olmayanlara göre dijital okuryazarlıkları daha yüksek çıkmıştır.

Yılmaz ve Çakır (2022) tarafından öğretmen adaylarına yönelik yapılan çalışmada, farklı üniversitelerde öğrenim gören adayların dijital okuryazarlıkları ile mobil öğrenmeye ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma bulgularına bakıldığında dijital okuryazarlık ile cinsiyet değişkeni bakımından erkekler lehine, sınıf değişkeni açısından 4. sınıflar lehine, program türü açısından bilgisayar ve öğretim teknolojileri bölümü lehine anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Öğrencilerin dijital okuryazarlıkları arttıkça mobil öğrenmeye karşı tutumları da artmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte ne yönde değiştiği belirlenmeye çalışılır (Karasar, 2011). Araştırma ile Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılıkları ve dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişkileri analiz edilmiştir.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde eğitim gören 205 Türkçe öğretmen adayı araştırmanın örneklem grubunu oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde evrendeki tüm bireyler seçilmek için eşit şansa sahiptir ve bir bireyin seçilmesi diğer bireyin seçilmesinden bağımsızdır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2013). Aşağıda araştırmanın örneklem grubunu oluşturan Türkçe öğretmeni adaylarına ait tanımlayıcı bilgiler verilmektedir:

Tablo 1

Araştırmanın örneklem grubunun cinsiyetleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	145	70,7
Erkek	60	29,3
Toplam	205	100,0

Tablo 1'e göre adayların %70,7'sini kadınlar, %29,3'ünü erkekler oluşturmaktadır.

Tablo 2

Araştırmanın örneklem grubunun sınıf düzeyleri

Sınıf	n	%
1	36	17,6
2	23	11,2
3	77	37,6
4	69	33,7
Toplam	205	100,0

Tablo 2'ye göre katılımcıların %17,6'sının 1.sınıfta, %11,2'sinin 2. sınıfta, %37,6'sının 3. sınıfta, %33,7'sinin 4. sınıfta eğitim gördüğü belirtilmektedir.

Tablo 3

Araştırmanın örneklem grubunun yaşları

Yaş	n	%
17-18	19	9,3
19-20	71	34,6
21-22	94	45,9
23 ve üzeri	21	10,2
Toplam	205	100,0

Tablo 3'e göre Türkçe öğretmeni adaylarının %9,3'ünün 17-18, %34,6'sının 19-20, %45,9'unun 21-22, %10,2'sinin 23 ve üzeri yaş aralığındadır.

Tablo 4

Araştırmanın örneklem grubunun ekonomik durumu

Ekonomik Durum	n	%
Alt Düzey	19	9,3
Orta Düzey	179	87,3
Üst Düzey	7	3,4
Toplam	205	100,0

Tablo 4'e göre katılımcıların %9,3'ünün alt düzey, %87,3'ünün orta düzey, %3,4'ünün üst düzey ekonomik durumunun olduğu görülmektedir.

Tablo 5

Araştırmanın örneklem grubunun yılda okudukları kitap sayısı

Yılda Okunan Kitap Sayısı	n	%
1-5	42	20,5
6-10	54	26,3
11-15	53	25,9
15 ve üzeri	56	27,3
Toplam	205	100,0

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların %20,5'inin 1-5, %26,3'ünün 6-10, %25,9'unun 11-15, %27,3'ünün yılda 15 ve üzerinde kitap okuduğu görülmektedir.

Tablo 6

Araştırmanın örneklem grubunun düzenli internet kullanımı

Düzenli İnternet Kullanımı	n	%
Evet	199	97,1
Hayır	6	2,9
Toplam	205	100,0

Tablo 6'ya göre öğretmen adaylarının düzenli internet kullanımı sorusuna verdikleri cevabın %97,1'inin evet, %2,9'unun hayır olduğu görülmektedir.

Tablo 7

Araştırmanın örneklem grubunun internette geçirdikleri zaman

İnternette Geçirilen Süre	n	%
2-3	46	22,4
4-5	95	46,3
6 ve üzeri	64	31,2
Toplam	205	100,0

Tablo 7'ye göre Türkçe öğretmen adaylarının %22,4'ünün 2-3, %46,3'ünün 4-5, %31,2'sinin 6 saat ve üzerinde internette vakit geçirdikleri görülmektedir.

Tablo 8

Araştırmanın örneklem grubunun sosyal medyada geçirdikleri zaman

Sosyal Medyada Geçirilen Süre	n	%
0-1	26	12,7
2-3	109	53,2
4-5	43	21,0
6 ve üzeri	27	13,2
Toplam	205	100,0

Tablo 8'e bakıldığında Türkçe öğretmen adaylarının %12,7'sinin 0-1, %53,2'sinin 2-3, %21,0'ının 4-5, %13,2'sinin 6 saat ve üzerinde sosyal medyada zaman geçirdikleri görülmektedir.

3.3. Veri Analizi

Araştırma adına Cronbach Alfa iç tutarlılık hesaplamaları yapılmış olup bu hesaplama sonucunda Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği'nden alınan puanların güvenilirliğini belirlenmiştir. Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeğinin 24 maddelik hesaplanan Cronbach Alfa değeri 0.948 şeklinde olduğu görülmüştür. Dijital Okuryazarlık Ölçeğinin Cronbach Alfa değeri 0.920'dir. Çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanarak ulaşılan verilerin normal dağılım gösterip göstermediği hesaplanmıştır. -2 ile +2 arasında olan çarpıklık ve basıklık değerleriyle dağılımın normal olduğu söylenmektedir (Şencan, 2005).

Tablo 9

Ölçeklere Ait Çarpıklık (skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri

Ölçekler	Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
	Zaman Geçirme	-,303	-,645
Sosyal Medya Bağımlılığı	Yoksunluk	,295	-,900
	Mutlu Olma	,324	-,525

Tablo 9'un devamı

Ölçekler	Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Sosyal Medya	Günlük Yaşamı Etkileme /	1,064	,431
Bağımlılığı	Kontrolsüzlük		
Dijital Okuryazarlık	Dijital Okuryazarlık	-,303	-,248

Tablo 9'a bakıldığında ölçeğin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Normal dağılım göstermesi sonucunda veri analizinde parametrik testler uygulanmıştır. Araştırma sonucunda ulaşılan verilere tanımlayıcı istatistiksel analiz, ikili bağımsız değişkenler için (cinsiyet, düzenli internet kullanımı) t-testi, üç veya daha fazla bağımsız değişkenler için (sınıf, yaş, ekonomik durum, yılda okunan kitap sayısı, internette geçirilen süre, sosyal medyada geçirilen süre) ANOVA testi, ölçeğe ait faktörler ve ölçekler arasındaki ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Korelasyon analizinde korelasyon katsayısı olarak "r" gösterilmektedir. Bu analizde ilişki (-1) ile (+1) arasında olabilir. Ural ve Kılıç'a (2005) göre değişkenler arasındaki r değeri 0.00-0.29 arasında düşük, 0.30-0.69 arasında orta, 0.70 ve üzerinde olması ise "yüksek" düzeyde ilişkinin olduğunu gösterir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerini toplamak için üç farklı bölümden oluşan ölçme araçlarından faydalanılmıştır. Birinci bölümde araştırmacının hazırladığı "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır (EK 1). İkinci bölümde 2018 yılında Nuray Fırat ve Yaşar Barut'un geliştirmiş olduğu 24 maddeden oluşan "Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği" kullanılmıştır (EK 2). Üçüncü bölümde ise; Ng'nin (2012) geliştirdiği ve Mutlu Tahsin Üstündağ, Erhan Güneş ve Eralp Bahçivan'ın (2017) Türkçeye uyarladığı "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" kullanılmıştır (EK 3).

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formunda Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi, yaş, ekonomik durum, yılda okunan kitap sayısı, düzenli internet kullanımı, internette geçirdikleri süre, sosyal medyada geçirdikleri süreyi içeren toplam sekiz soruya yer verilmiştir (EK 1).

3.4.2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

Araştırmada Nuray Fırat ve Yaşar Barut'un (2018) geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, 24 madde ve zaman geçirme, günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük olmak üzere 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Fırat ve Barut (2018) tarafından yapılan analiz sonucunda [Kaiser-Meyer-Olkin (KMO=.956), Bartlett testi ($\chi^2=5100,496$; $sd=378$ $p<0.01$) ölçeğin yapı geçerliğinin uygun olduğu görülmüştür. Ölçek, toplam varyansın 51.405'ini açıklamaktadır (EK 3).

3.4.3. Dijital Okuryazarlık Ölçeği

Araştırmada, Ng'nin (2012) geliştirdiği ve Üstündağ vd.'nin (2017) Türkçeye uyarladığı, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapıldığı "Dijital Okuryazarlık Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekte 10 madde ve tek boyut bulunmaktadır. Üstündağ vd. (2017) tarafından uyarlaması yapılan ölçeğin analizi sonucunda [Kaiser-Meyer-Olkin (KMO=0.90), Bartlett testi 3383 ($p<.01$, $sd=979$)] ölçeğin yapı geçerliğinin uygun olduğu görülmüştür. (EK 3)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde araştırmada edinilen bulgulara yer verilmektedir.

4.1. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dijital Okuryazarlık Ölçeklerinin Boyutları Tanımlayıcı Analizi

Tablo 10

Sosyal medya bağımlılığı ve dijital okuryazarlık ölçeklerinin boyutlarına ait tanımlayıcı istatistik analizleri

Ölçekler	Boyutlar	$\bar{x}$	ss
Sosyal Medya Bağımlılığı	Zaman Geçirme	3,26	,072
	Yoksunluk	2,80	,083
	Mutlu Olma	2,67	,070
	Günlük Yaşamı Etkileme/Kontrolsüzlük	2,04	,067
Dijital Okuryazarlık	Dijital Okuryazarlık	3,54	,062

Tablo 10'a göre Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medya bağımlılığı ölçeğine verdikleri cevaplar incelendiğinde ölçekte yer alan boyutların zaman geçirme ($\bar{x}$ =3.26), yoksunluk ($\bar{x}$ =2.80), mutlu olma ($\bar{x}$ =2.67), günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük ($\bar{x}$ =2.04) şeklinde sıralandığı görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık ölçeğine verdikleri cevaplar incelendiğinde boyutların dijital okuryazarlık ($\bar{x}$ =3.54) şeklinde olduğu görülmektedir.

Tablo 11

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği zaman geçirme boyutuna ilişkin tanımlayıcı istatistik analizleri

Maddeler	$\bar{x}$	ss
8) Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.	3,99	,086
2) Sosyal medyada gezinirken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem.	3,53	,094
5) Kendimi yalnız hissettiğimde sosyal medyada gezinirim.	3,45	,101

Tablo 11'in devamı

Maddeler	$\bar{x}$	ss
10) Belli bir süre sosyal medyaya giremediğimde sosyal medyaya girme isteği hissederim.	3,38	,096
1) Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.	3,25	,095
6) Uyandığımda ilk olarak sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	3,16	,105
4) Sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcıyorum.	2,74	,094
20) Bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	2,60	,097

Tablo 11 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları gece uyumadan önce sosyal medyada gezinmekte ve sosyal ağlarda dolaşırken vaktin hızlı geçtiğini anlamadıklarını belirtmekte; kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezinmekte, belli bir süre sosyal ağlara giremediğinde sosyal ağlara girme isteği hissetmekte, sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamamakta, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol etmekte, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcamakta ve bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol etmekte ise kararsız olduklarını ifade etmektedir.

Tablo 12

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği yoksunluk boyutuna ilişkin tanımlayıcı istatistik analizleri

Maddeler	$\bar{x}$	ss
13) Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.	3,06	,095
16) Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihnimde tasarlarım.	2,98	,100
12) Kapattığım/dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.	2,35	,104

Tablo 12 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adayları uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamadıkları ve sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihninde tasarladıkları konusunda kararsız olduklarını; kapattığı/dondurduğu sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açmadıklarını ifade etmektedir.

Tablo 13

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği mutlu olma boyutuna ilişkin tanımlayıcı istatistik analizleri

Maddeler	$\bar{x}$	ss
21) Sosyal medyada gezinirken kendimi iyi hissedirim.	3,08	,086
24) Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.	2,83	,093
3) Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissedirim.	2,74	,103
14) Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir.	2,03	,084

Tablo 13 incelendiğinde Türkçe öğretmen adayları sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissetmekte, sosyal medya olmazsa hayatı sıkıcı bulmakta ve sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini iyi hissetmekte kararsız kaldıklarını; sosyal medyada gezinmeyi ise gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli bulmadıklarını ifade etmektedir.

Tablo 14

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutuna ilişkin tanımlayıcı istatistik analizleri

Maddeler	$\bar{x}$	ss
9) Sosyal medyada çok zaman harcadığımdan dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşıyorum.	2,40	,093
17) Yapmam gereken iş/ödevim olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendimi zor tutarım.	2,19	,088
19) Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmayı başaramam.	2,15	,079
11) Okuldayken, sosyal medyada neler olduğu düşüncesi zihnimi meşgul eder.	2,10	,095
7) Sosyal medya nedeniyle yapmam gereken iş/ödevi zamanında bitiremem.	2,03	,083
23) Sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptığım şeyler sonuçsuz kalır.	2,02	,078
15) Okul başarımları olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemem.	1,99	,087
18) Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.	1,85	,083
22) Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.	1,65	,081

Tablo 14 incelendiğinde Türkçe öğretmen adayları sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşamadıklarını, yapmaları gereken iş/ödevi olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tutmadıklarını, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başardıklarını, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul etmediğini, sosyal medyanın yapmaları gereken iş/ödevi aksatmadığını, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kalmadığını, okul başarılarını olumsuz etkileme durumunda sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçebildiklerini, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşünmedikleri için işlerine/ödevlerine odaklanabildiklerini, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden saklamadıklarını ifade etmektedir.

Tablo 15

Dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutuna ilişkin tanımlayıcı istatistik analizleri

Maddeler	$\bar{x}$	ss
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	3,92	,073
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	3,86	,074
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	3,67	,078
10) Üniversitedeki çalışmalarımda, arkadaşarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	3,64	,093
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	3,59	,079
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikâyeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	3,48	,084
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	3,46	,082
8) Siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	3,33	,088
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	3,29	,086
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	3,19	,080

Tablo 15 incelendiğinde Türkçe öğretmen adayları internetten bilgi edinmek için yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvendiklerini, yeni teknolojileri kolayca öğrenebildiklerini, kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bildiklerini, üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli sosyal ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşıklarını, bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağladığını ifade ederken bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada ve öğrendiklerini sergileyebileceği dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olmada, önemli yeni teknolojileri takip etmede, siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik gibi internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olmada, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olup olmamasında ve birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibi olmada kararsız olduklarını dile getirmektedir.

4.2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 16

Sosyal medya bağımlılığı ölçeğindeki boyutlara ilişkin cinsiyete göre t-testi sonuçları

Boyut	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	df	P																																
Zaman Geçirme	Kadın	145	3,36	,974	2,143	203	,033																																
	Erkek	60	3,02	1,170				Yoksunluk	Kadın	145	2,83	1,161	,596	203	,552	Erkek	60	2,72	1,296	Mutlu Olma	Kadın	145	2,66	,970	-,184	203	,854	Erkek	60	2,69	1,099	Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Kadın	145	1,97	,833	- 1,692	203	,092
Yoksunluk	Kadın	145	2,83	1,161	,596	203	,552																																
	Erkek	60	2,72	1,296				Mutlu Olma	Kadın	145	2,66	,970	-,184	203	,854	Erkek	60	2,69	1,099	Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Kadın	145	1,97	,833	- 1,692	203	,092	Erkek	60	2,22	1,203								
Mutlu Olma	Kadın	145	2,66	,970	-,184	203	,854																																
	Erkek	60	2,69	1,099				Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Kadın	145	1,97	,833	- 1,692	203	,092	Erkek	60	2,22	1,203																				
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Kadın	145	1,97	,833	- 1,692	203	,092																																
	Erkek	60	2,22	1,203																																			

Tablo 16 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinde yer alan yoksunluk ($t_{(203)}=.596$; $p>.05$), mutlu olma ($t_{(203)}=-.184$; $p>.05$) ve günlük yaşamı etkileme / kontrolsüzlük ($t_{(203)}=-1.692$; $p>.05$) boyutları ile

cinsiyet arasındaki ilişki anlamlı değildir. Ölçekte bulunan zaman geçirme ($t_{(203)}=2,143$; $p<.05$) boyutuyla cinsiyet değişkeni arasında ise anlamlı farklılık bulunmaktadır. Kadın adaylar erkek adaylara göre sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamadıklarını, sosyal ağlarda dolaşırken vaktin hızlı geçtiğini, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcadıklarını, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezindiklerini, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol ettiklerini, gece uyumadan önce sosyal medyada gezindiklerini, belli bir süre sosyal ağlara giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissettiklerini ve bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 17

Sosyal medya bağımlılığı ölçeğindeki maddelere ilişkin cinsiyete göre t-testi sonuçları

Boyut	Madde	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t	df	P
Yoksunluk	12)Kapattığım/dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.	Kadın	145	2,39	1,48	,621	203	,535
		Erkek	60	2,25	1,53			
	13) Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.	Kadın	145	3,09	1,36	,541	203	,589
		Erkek	60	2,98	1,37			
	16) Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihnimde tasarlarım.	Kadın	145	3,00	1,38	,331	203	,741
		Erkek	60	2,93	1,58			
3)Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissederim.	Kadın	145	2,68	1,47	-,775	203	,440	
	Erkek	60	2,86	1,51				
14) Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir. Sandalye, ortam ışığı vb.)	Kadın	145	2,02	1,22	-,210	203	,834	
	Erkek	60	2,06	1,19				
21) Sosyal medyada gezinirken kendimi daha iyi hissederim.	Kadın	145	3,08	1,19	-,003	203	,998	
	Erkek	60	3,08	1,36				
24) Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.	Kadın	145	2,86	1,26	,500	203	,618	
	Erkek	60	2,76	1,48				
7) Sosyal medya nedeniyle yapmam gereken iş/ödevi zamanında bitiremem.	Kadın	145	1,97	1,11	-	203	,311	
	Erkek	60	2,16	1,39	1,015			

Tablo 17'nin devamı

Boyut	Madde	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t	df	P
Günlük Yaşamı	9) Sosyal medyada çok zaman	Kadın	145	2,39	1,31	-,115	203	,909
	harcadığımdan dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşıyorum.	Erkek	60	2,41	1,38			
	11) Okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesi zihnimi meşgul eder.	Kadın	145	2,00	1,29	-	203	,101
		Erkek	60	2,35	1,49			
	15) Okul başarımlı olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemem.	Kadın	145	1,91	1,17	-	203	,157
		Erkek	60	2,18	1,43			
	17) Yapmam gereken iş/ödevim olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendimi zor tutarım.	Kadın	145	2,12	1,15400	-	203	,245
		Erkek	60	2,35	1,49377			
	18) Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.	Kadın	145	1,73	1,06885	-	203	,018
		Erkek	60	2,16	1,43995			
	19) Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmayı başaramam.	Kadın	145	2,06	1,04230	-	203	,067
		Erkek	60	2,38	1,34154			
	22) Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.	Kadın	145	1,57	1,05899	-	203	,119
		Erkek	60	1,85	1,36326			
23) Sosyal medya kullanımımı bırakmak veya azaltmak için yaptığım şeyler sonuçsuz kalır.	Kadın	145	1,98	1,04074	-,855	203	,393	
	Erkek	60	2,13	1,29493				

Tablo 17 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinde yer alan yoksunluk ($t_{(203)}=.596$; $p>.05$) boyutuna ait kapattıkları/dondurdıkları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açmaları, uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamamaları, sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihinlerinde tasarlamaları maddeleriyle; mutlu olma ($t_{(203)}=-.184$; $p>.05$) boyutuna ait sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissetmeleri, sosyal ağlarda dolaşmanın gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olması, sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissetmeleri, sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olması maddeleriyle ve günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük ($t_{(203)}=-1,692$; $p>.05$) boyutuna ait sosyal medya nedeniyle

yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitirememeleri, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı göz, boyun ağrısı gibi sağlık problemleri yaşamaları, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul etmesi, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçememeleri, yapmaları gereken iş/ödevleri olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tutmaları, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramamaları, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıklarının olması, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kalması maddeleriyle cinsiyet değişkeni arasında ilişkinin anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 18

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki Maddelere İlişkin Cinsiyete Göre t-testi Sonuçları

Boyut	Madde	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t	df	p
Günlük Yaşamı Etkileme	18) Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümden dolayı işime/ödevime odaklanamam.	Kadın	145	1,73	1,068		203	,018
		Erkek	60	2,16	1,439	-2,387		

Tablo 18 incelendiğinde cinsiyet ile bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümden dolayı işime/ödevime odaklanamam ($t_{(203)}=-2,387$; $p<.05$) maddesi ile cinsiyet değişkeni arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmektedir. Erkek adaylar kadın adaylara göre bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğünden dolayı işine/ödevine odaklanamadıklarını belirtmişlerdir.

4.3. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Düzenli İnternet Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 19

Sosyal medya bağımlılığı ölçeğindeki boyutlara ilişkin düzenli internet kullanımına göre t-testi sonuçları

Boyut	Düzenli İnternet Kullanımı		n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
	Evet	Hayır						
Zaman Geçirme	Evet		199	3,27	1,03	,384	203	,701
	Hayır		6	3,10	1,29			
Yoksunluk	Evet		199	2,80	1,19	,161	203	,872
	Hayır		6	2,72	1,38			
Mutlu Olma	Evet		199	2,66	1,00	-,491	203	,624
	Hayır		6	2,87	1,32			
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Evet		199	2,03	,94	1,127	203	,261
	Hayır		6	2,48	1,37			

Tablo 19 incelendiğinde öğretmen adaylarının düzenli internet kullanımları ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinde yer alan zaman geçirme ($t_{(203)}=.384$; $p>.05$), yoksunluk ($t_{(203)}=.161$; $p>.05$), mutlu olma ($t_{(203)}=-.491$; $p>.05$) ve günlük yaşamı etkileme / kontrolsüzlük ($t_{(203)}=-1.127$; $p>.05$) boyutlarıyla düzenli internet kullanımı değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 20

Sosyal medya bağımlılığı ölçeğindeki maddelere ilişkin düzenli internet kullanımına göre t-testi sonuçları

Boyut	Madde	Düzenli İnternet Kullanımı		N	$\bar{x}$	ss	t	df	p
		Evet	Hayır						
Zaman Geçirme	1) Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.	Evet		199	3,26	1,36	,468	203	,640
		Hayır		6	3,00	1,67			

Tablo 20'nin devamı

Boyut	Madde	Düzenli		N	$\bar{x}$	ss	t	df	p
		İnternet	Kullanımı						
Zaman Geçirme	1) Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.	Evet	199	3,26	1,36	,468	203	,640	
		Hayır	6	3,00	1,67				
	2) Sosyal medyada gezinirken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem.	Evet	199	3,53	1,34	,058	203	,954	
		Hayır	6	3,50	1,51				
	4) Sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcıyorum.	Evet	199	2,73	1,35	-,472	203	,638	
		Hayır	6	3,00	1,78				
	5) Kendimi yalnız hissettiğimde sosyal medyada gezinirim.	Evet	199	3,47	1,45	1,057	203	,292	
		Hayır	6	2,83	1,72				
	6) Uyandığım ilk olarak sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Evet	199	3,16	1,52	,263	203	,793	
		Hayır	6	3,00	1,41				
Yoksunluk	8) Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.	Evet	199	3,99	1,22	,315	203	,753	
		Hayır	6	3,83	1,60				
	10) Belli bir süre sosyal medyaya giremediğimde sosyal medyaya girme isteği hissederim.	Evet	199	3,39	1,37	,695	203	,488	
		Hayır	6	3,00	1,41				
	20) Bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Evet	199	2,60	1,40	-,109	203	,913	
		Hayır	6	2,66	1,36				
	12)Kapattığım/dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.	Evet	199	2,34	1,49	-,246	203	,806	
		Hayır	6	2,50	1,64				
	13) Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.	Evet	199	3,07	1,35	,724	203	,470	
		Hayır	6	2,66	1,63				
Mutlu Olma	16) Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihnimde tasarlarım.	Evet	199	2,98	1,44	-,025	203	,980	
		Hayır	6	3,00	1,41				
	3)Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissederim.	Evet	199	2,73	1,49	-,431	203	,667	
		Hayır	6	3,00	1,41				
	3)Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissederim.	Evet	199	2,73	1,49	-,431	203	,667	
		Hayır	6	3,00	1,41				

Tablo 20'nin devamı

Boyut	Madde	Düzenli	N	$\bar{x}$	ss	t	df	p
		İnternet Kullanımı						
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	14) Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir. Sandalye, ortam ışığı vb.)	Evet	199	2,02	1,20	-,945	203	,346
		Hayır	6	2,50	1,37			
	21) Sosyal medyada gezinirken kendimi daha iyi hissedirim.	Evet	199	3,09	1,24	,831	203	,407
		Hayır	6	2,66	1,36			
	24) Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.	Evet	199	2,82	1,33	-,923	203	,357
		Hayır	6	3,33	1,36			
	7) Sosyal medya nedeniyle yapmam gereken iş/ödevi zamanında bitiremem.	Evet	199	2,02	1,18	-,963	203	,337
		Hayır	6	2,50	1,64			
	9) Sosyal medyada çok zaman harcadığımdan dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşıyorum.	Evet	199	2,37	1,33	-	203	,154
		Hayır	6	3,16	1,16	1,432		
	11) Okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesi zihnimi meşgul eder.	Kadın	199	2,11	1,36	,195	203	,845
		Erkek	6	2,00	1,54			
	15) Okul başarıyı olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemem.	Kadın	199	1,96	1,234	-	203	,181
		Erkek	6	2,66	1,86	1,341		
	17) Yapmam gereken iş/ödevim olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendimi zor tutarım.	Kadın	199	2,18	1,25	-,281	203	,779
		Erkek	6	2,33	1,63			
	18) Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.	Kadın	199	1,84	1,19	-,636	203	,525
		Erkek	6	2,16	1,47			
19) Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmayı başaramam.	Kadın	199	2,15	1,14	-,384	203	,701	
	Erkek	6	2,33	1,36				

Tablo 20'nin devamı

Boyut	Madde	Düzenli	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
		İnternet Kullanımı						
Günlük Yaşamı Etkileme /	22) Sosyal medyada ne kadar zaman	Kadın	199	1,61	1,11	-	203	,011
	harcadığımı ailemden sakladığımı	Erkek	6	2,83	2,04	2,563		
	olur.							
	23) Sosyal medya kullanımımı	Kadın	199	2,02	1,11	-,674	203	,501
bırakmak veya azaltmak için	Erkek	6	2,33	1,21				
yaptığım şeyler sonuçsuz kalır.								

Tablo 20 incelendiğinde öğretmen adaylarının düzenli internet kullanımı ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinde yer alan zaman geçirme ($t_{(203)}=.384$; $p>.05$) boyutuna ait sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamamaları, sosyal ağlarda dolaşırken vaktin hızlı geçtiğini düşünmeleri, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla vakit geçirmeleri, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezinmeleri, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri, gece uyumadan önce sosyal medyada gezinmeleri, belli bir süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissetmeleri, bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri maddeleri arasında; yoksunluk ($t_{(203)}=.161$; $p>.05$) boyutuna ait kapattıkları/dondurdıkları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açmaları, uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamamaları, sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihinlerinde tasarlamaları maddeleri arasında; mutlu olma ($t_{(203)}= -.491$; $p>.05$) boyutuna ait sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissetmeleri, sosyal medyada gezinmenin gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olması, sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissetmeleri, sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olması maddeleri arasında ve günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük ($t_{(203)}=-1.127$; $p>.05$) boyutuna ait sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitirememeleri, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşamaları, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul etmesi, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan

vazgeçememeleri, yapmaları gereken iş/ödevleri olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tutmaları, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramamaları, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıklarının olması, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kalması arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı çıkarılmaktadır.

Tablo 21

Sosyal medya bağımlılığı ölçeğindeki maddelere ilişkin düzenli internet kullanımına göre t-testi sonuçları

Boyut	Madde	Düzenli		n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
		İnternet	Kullanımı						
Günlük Yaşamı Etkileme	22) Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.	Evet		199	1,61	1,11232	-2,563	203	,011
		Hayır		6	2,83	2,04124			

Tablo 21 incelendiğinde internetin düzenli kullanılması ile sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur ($t_{(203)}=-2.563$; $p<.05$) maddesi arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. İnterneti düzenli kullanmayan adaylar, interneti düzenli kullanan adaylara göre sosyal medyada ne kadar zaman geçirdiklerini ailelerinden sakladıkları olduğunu belirtmişlerdir.

4.4. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 22

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği boyutları ile sınıf değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın	Kareler	Sd	Kareler	f	p
	Kaynağı	Toplamı		Ortalaması		
Zaman	Gruplar arası	3,971	3	1,324	1,218	,304
	Gruplar içi	218,446	201	1,087		
Geçirme	Toplam	222,417	204			

Tablo 22'nin devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p
Yoksunluk	Gruplar arası	,772	3	,257	,177	,912
	Gruplar içi	293,139	201	1,458		
	Toplam	293,911	204			
Mutlu Olma	Gruplar arası	2,765	3	,922	,906	,439
	Gruplar içi	204,413	201	1,017		
	Toplam	207,178	204			
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Gruplar arası	2,804	3	,935	1,014	,388
	Gruplar içi	185,343	201	,922		
	Toplam	188,147	204			

Tablo 22'ye göre Türkçe öğretmeni adaylarının okudukları sınıf ile sosyal medya bağımlılığı ölçeği zaman geçirme boyutu ($F=1.218$; $p>.05$), yoksunluk boyutu ($F=.177$; $p>.05$), mutlu olma boyutu ($F=.906$; $p>.05$), günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu ($F=1.014$; $p>.05$) arasında farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 23

Sosyal medya bağımlılığı zaman geçirme boyutu ile sınıf değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Farklılık
1) Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.	Gruplar arası	16,791	3	5,597	3,070	,029	C-A D-A
	Gruplar içi	366,506	201	1,823			
	Toplam	383,298	204				
2) Sosyal medyada gezinirken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem.	Gruplar arası	4,706	3	1,569	,861	,462	
	Gruplar içi	366,338	201	1,823			
	Toplam	371,044	204				

Tablo 23'ün devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p	Anlamlı Farklılık
4) Sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcıyorum.	Gruplar arası	1,707	3	,569	,304		
	Gruplar içi	375,591	201	1,869			
	Toplam	377,298	204				
5) Kendimi yalnız hissettiğimde sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası	2,730	3	,910	,423	,736	
	Gruplar içi	432,079	201	2,150			
	Toplam	434,810	204				
6) Uyandığım ilk olarak sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası	7,091	3	2,364	1,027		
	Gruplar içi	462,597	201	2,301			
	Toplam	469,688	204				
8)Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası	9,833	3	3,278	2,180	,092	
	Gruplar içi	302,147	201	1,503			
	Toplam	311,980	204				
10) Belli bir süre sosyal medyaya giremediğimde sosyal medyaya girme isteği hissederim.	Gruplar arası	3,623	3	1,208	,634		
	Gruplar içi	382,933	201	1,905			
	Toplam	386,556	204				
20) Bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası	9,011	3	3,004	1,540	,205	
	Gruplar içi	391,984	201	1,950			
	Toplam	400,995	204				

Tablo 23'e göre araştırmaya katılan 3 ve 4. sınıf Türkçe öğretmen adayları, 1. sınıfta eğitim gören adaylara göre sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının sınıf

düzeyleri ile sosyal ağlarda dolaşırken vaktin hızlı geçtiğini düşünmeleri, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcamaları, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezinmeleri, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri, gece uyumadan önce sosyal medyada gezinmeleri, belli bir süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissetmeleri, bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 24

Sosyal medya bağımlılığı yoksunluk boyutu ile sınıf değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p
12) Kapattığım/dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.	Gruplar arası	2,130	3	,710	,313	,816
	Gruplar içi	456,582	201	2,272		
	Toplam	458,712	204			
13) Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.	Gruplar arası	3,279	3	1,093	,586	,625
	Gruplar içi	374,897	201	1,865		
	Toplam	378,176	204			
16) Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihnimde tasarlarım.	Gruplar arası	2,898	3	,966	,460	,711
	Gruplar içi	422,058	201	2,100		
	Toplam	424,956	204			

A:1; B:2; C:3; D:4

Tablo 24'e göre adayların hangi sınıf düzeyinde buldukları ile kapattıkları/dondurdukları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açmaları, uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamamaları, sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihinlerinde tasarlamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 25

Sosyal medya bağımlılığı mutlu olma boyutu ile sınıf değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
3) Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissederim.	Gruplar arası	4,879	3	1,626	,732	,534
	Gruplar içi	446,419	201	2,221		
	Toplam	451,298	204			
14) Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir.	Gruplar arası	5,127	3	1,709	1,166	,324
	Gruplar içi	294,560	201	1,465		
	Toplam	299,688	204			
21) Sosyal medyada gezinirken kendimi iyi hissederim.	Gruplar arası	7,869	3	2,623	1,713	,165
	Gruplar içi	307,721	201			
	Toplam	315,590	204			
24) Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.	Gruplar arası	,785	3	,262	,146	,932
	Gruplar içi	360,903	201	1,796		
	Toplam	361,688	204			

Tablo 25'e göre adayların sınıf düzeyleri ile sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissetmeleri, sosyal medyada gezinmelerinin gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olduğunu düşünmeleri, sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissetmeleri ve sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olduğunu düşünmeleri arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 26

Sosyal medya bağımlılığı günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu ile sınıf değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	f	p
7) Sosyal medya nedeniyle yapmam gereken iş/ödevi zamanında bitiremem.	Gruplar arası	10,611	3	3,537	2,502	,061
	Gruplar içi	284,150	201	1,414		
	Toplam	294,761	204			
9) Sosyal medyada çok zaman harcadığımdan dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşıyorum.	Gruplar arası	1,328	3	,443	,246	
	Gruplar içi	361,872	201	1,800		,864
	Toplam	363,200	204			
11) Okuldayken, sosyal medyada neler olduğu düşüncesi zihnimi meşgul eder.	Gruplar arası	8,314	3	2,771	1,500	,216
	Gruplar içi	371,325	201	1,847		
	Toplam	379,639	204			
15) Okul başarıyı olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemem.	Gruplar arası	1,112	3	,371	,232	,874
	Gruplar içi	320,869	201	1,596		
	Toplam	321,980	204			
17) Yapmam gereken iş/ödevim olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendimi zor tutarım.	Gruplar arası	3,263	3	1,088	,678	
	Gruplar içi	322,318	201	1,604		,566
	Toplam	325,580	204			
18) Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.	Gruplar arası	4,481	3	1,494	1,034	,379
	Gruplar içi	290,417	201	1,445		
	Toplam	294,898	204			
19) Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmayı başaramam.	Gruplar arası	3,657	3	1,219	,930	,427
	Gruplar içi	263,348	201	1,310		
	Toplam	267,005	204			
22) Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.	Gruplar arası	9,882	3	3,294	2,503	,060
	Gruplar içi	264,528	201	1,316		
	Toplam	274,410	204			
23) Sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptığım şeyler sonuçsuz kalır.	Gruplar arası	3,977	3	1,326	1,058	,368
	Gruplar içi	251,848	201	1,253		
	Toplam	255,824	204			

A:1; B:2; C:3; D:4

Tablo 26'ya göre araştırmaya katılan aday öğretmenlerin sınıf düzeyleri ile sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitirememeleri, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşamaları, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul etmesi, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçememeleri, yapmaları gereken iş/ödevleri olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tutmaları, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüklerinden dolayı işine/ödevine odaklanamamaları, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramamaları, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden saklamaları, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kalması arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.5. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 27

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği boyutları ile yaş değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Zaman Geçirme	Gruplar arası	4,923	3	1,641	1,517	,211
	Gruplar içi	217,494	201	1,082		
	Toplam	222,417	204			
Yoksunluk	Gruplar arası	2,799	3	,933	,644	,587
	Gruplar içi	291,112	201	1,448		
	Toplam	293,911	204			
Mutlu Olma	Gruplar arası	3,747	3	1,249	1,234	,298
	Gruplar içi	203,431	201	1,012		
	Toplam	207,178	204			
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Gruplar arası	1,563	3	,521	,561	,641
	Gruplar içi	186,584	201	,928		
	Toplam	188,147	204			

A:17-18; B:19-20; C:21-22; D:23 ve üzeri

Tablo 27 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları ile sosyal medya bağımlılığı zaman geçirme boyutu ($F=1.517$; $p>.05$), yoksunluk boyutu ($F=.644$; $p>.05$), mutlu olma boyutu ($F=1.234$; $p>.05$), günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu ($F=.561$; $p>.05$) arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 28

Sosyal medya bağımlılığı zaman geçirme boyutu ile yaş değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
1) Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmektan kendimi alıkoyamam.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	12,318 370,979 383,298	3 201 204	4,106 1,846	2,225	,086	
2) Sosyal medyada gezinirken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	3,528 367,515 371,044	3 201 204	1,176 1,828	,643	,588	
4) Sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcıyorum.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	7,775 369,522 377,298	3 201 204	2,592 1,838	1,410	,241	
5) Kendimi yalnız hissettiğimde sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	8,072 426,738 434,810	3 201 204	2,691 2,123	1,267	,287	
6) Uyandığımda ilk olarak sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	9,756 459,932 469,688	3 201 204	3,252 2,288	1,421	,238	
8) Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	15,821 296,159 311,980	3 201 204	5,274 1,473	3,579	,015	B-D
10) Belli bir süre sosyal medyaya giremediğimde sosyal medyaya girme isteği hissedirim.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	5,965 380,591 386,556	3 201 204	1,988 1,893	1,050	,371	
20) Bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası Gruplar içi Toplam	5,673 395,322 400,995	3 201 204	1,891 1,967	,961	,412	

A:17-18; B:19-20; C:21-22; D:23 ve üzeri

Tablo 28 incelendiğinde araştırmaya katılan 19-20 yaş öğretmen adayları, 23 ve üzeri yaşındaki öğretmen adaylarına göre gece uyumadan önce sosyal medyada gezindiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmen adayları yaşları ile Sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamamaları, sosyal ağlarda dolaşırken vaktin hızlı geçtiğini düşünmeleri, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcamaları, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezinmeleri, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri, belli bir süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissetmeleri, bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 29

Sosyal medya bağımlılığı yoksunluk boyutu ile yaş değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	f	p
12) Kapattığım/dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.	Gruplar arası	2,339	3	,780	,343	,794
	Gruplar içi	456,373	201	2,271		
	Toplam	458,712	204			
13) Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.	Gruplar arası	1,266	3	,422	,225	,879
	Gruplar içi	376,909	201	1,875		
	Toplam	378,176	204			
16) Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihnimde tasarlarım.	Gruplar arası	8,279	3	2,760	1,331	,265
	Gruplar içi	416,677	201	2,073		
	Toplam	424,956	204			

A:17-18; B:19-20; C:21-22; D:23 ve üzeri

Tablo 29 incelendiğinde öğretmen adaylarının yaşları ile kapattıkları/dondurdukları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açmaları, uzun süre sosyal

medyaya girmeden yapamamaları, sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihinlerinde tasarlamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 30

Sosyal medya bağımlılığı mutlu olma boyutu ile yaş değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
3) Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissedirim.	Gruplar arası	4,738	3	1,579	,711	,547
	Gruplar içi	446,559	201	2,222		
	Toplam	451,298	204			
14) Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir.	Gruplar arası	4,114	3	1,371	,933	,426
	Gruplar içi	295,573	201	1,471		
	Toplam	299,688	204			
21) Sosyal medyada gezinirken kendimi iyi hissedirim.	Gruplar arası	6,338	3	2,113	1,373	,252
	Gruplar içi	309,252	201	1,539		
	Toplam	315,590	204			
24) Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.	Gruplar arası	8,561	3	2,854	1,624	,185
	Gruplar içi	353,127	201	1,757		
	Toplam	361,688	204			

A:17-18; B:19-20; C:21-22; D:23 ve üzeri

Tablo 30 incelendiğinde öğretmen adaylarının yaşları ile sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissetmeleri, sosyal medyada gezinmelerinin gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olduğunu düşünmeleri, sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissetmeleri ve sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olduğunu düşünmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 31

Sosyal medya bağımlılığı günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu ile yaş değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
7) Sosyal medya nedeniyle yapmam gereken iş/ödevi zamanında bitiremem.	Gruplar arası	10,611	3	3,537	2,502	,061
	Gruplar içi	284,150	201	1,414		
	Toplam	294,761	204			
9) Sosyal medyada çok zaman harcadığımdan dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşıyorum.	Gruplar arası	1,328	3	,443	,246	,864
	Gruplar içi	361,872	201	1,800		
	Toplam	363,200	204			
11) Okuldayken, sosyal medyada neler olduğu düşüncesi zihnimi meşgul eder.	Gruplar arası	8,314	3	2,771	1,500	,216
	Gruplar içi	371,325	201	1,847		
	Toplam	379,639	204			
15) Okul başarımlı olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemem.	Gruplar arası	1,112	3	,371	,232	,874
	Gruplar içi	320,869	201	1,596		
	Toplam	321,980	204			
17) Yapmam gereken iş/ödevim olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendimi zor tutarım.	Gruplar arası	3,263	3	1,088	,678	,566
	Gruplar içi	322,318	201	1,604		
	Toplam	325,580	204			
18) Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.	Gruplar arası	4,481	3	1,494	1,034	,379
	Gruplar içi	290,417	201	1,445		
	Toplam	294,898	204			
19) Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmayı başaramam.	Gruplar arası	3,657	3	1,219	,930	,427
	Gruplar içi	263,348	201	1,310		
	Toplam	267,005	204			
22) Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.	Gruplar arası	9,882	3	3,294	2,503	,060
	Gruplar içi	264,528	201	1,316		
	Toplam	274,410	204			
23) Sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptığım şeyler sonuçsuz kalır.	Gruplar arası	3,977	3	1,326	1,058	,368
	Gruplar içi	251,848	201	1,253		
	Toplam	255,824	204			

A:17-18; B:19-20; C:21-22; D:23 ve üzeri

Tablo 31 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaşları ile sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitirememeleri, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşamaları, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul etmesi, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçememeleri, yapmaları gereken iş/ödevleri olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tutmaları, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüklerinden dolayı işine/ödevine odaklanamamaları, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramamaları, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden saklamaları, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kalması arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.6. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Ekonomik Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 32

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği boyutları ile ekonomik durumları değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Zaman Geçirme	Gruplar arası	,458	2	,229	,209	,812
	Gruplar içi	221,959	202	1,099		
	Toplam	222,417	204			
Yoksunluk	Gruplar arası	2,827	2	1,413	,981	,377
	Gruplar içi	291,084	202	1,441		
	Toplam	293,911	204			
Mutlu Olma	Gruplar arası	3,025	2	1,512	1,496	,226
	Gruplar içi	204,154	202	1,011		
	Toplam	207,178	204			
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Gruplar arası	1,238	2	,619	,669	,513
	Gruplar içi	186,910	202	,925		
	Toplam	188,147	204			

A: Alt düzey; B: Orta düzey; C: Üst düzey

Tablo 32'ye göre Türkçe öğretmeni adaylarının ekonomik durumları ile sosyal medya bağımlılığı zaman geçirme boyutu ($F=.209$; $p>.05$), yoksunluk boyutu ($F=.981$; $p>.05$), mutlu olma boyutu ($F=1.496$; $p>.05$), günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu ($F=.669$; $p>.05$) arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 33

Sosyal medya bağımlılığı zaman geçirme boyutu ile ekonomik durumları değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
1) Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.	Gruplar arası	1,618	2	,809	,428	,652
	Gruplar içi	381,679	202	1,890		
	Toplam	383,298	204			
2) Sosyal medyada gezinirken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem.	Gruplar arası	2,347	2	1,174	,643	,527
	Gruplar içi	368,697	202	1,825		
	Toplam	371,044	204			
4) Sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcıyorum.	Gruplar arası	2,449	2	1,224	,660	,518
	Gruplar içi	374,849	202	1,856		
	Toplam	377,298	204			
5) Kendimi yalnız hissettiğimde sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası	,663	2	,332	,154	,857
	Gruplar içi	434,147	202	2,149		
	Toplam	434,810	204			
6) Uyandığımda ilk olarak sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası	,845	2	,422	,182	,834
	Gruplar içi	468,843	202	2,321		
	Toplam	469,688	204			
8)Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası	,265	2	,133	,086	,918
	Gruplar içi	311,715	202	1,543		
	Toplam	311,980	204			
10) Belli bir süre sosyal medyaya giremediğimde sosyal medyaya girme isteği hissedirim.	Gruplar arası	,440	2	,220	,115	,891
	Gruplar içi	386,116	202	1,911		
	Toplam	386,556	204			
20) Bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası	1,179	2	,590	,298	,743
	Gruplar içi	399,816	202	1,979		
	Toplam	400,995	204			

A: Alt düzey; B: Orta düzey; C: Üst düzey

Tablo 33'e göre araştırmaya katılan öğretmen adayları ekonomik durumları ile sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamamaları, sosyal ağlarda dolaşırken vaktin hızlı geçtiğini düşünmeleri, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcamaları, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezinmeleri, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri, gece uyumadan önce sosyal medyada gezinmeleri, belli bir süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissetmeleri, bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 34

Sosyal medya bağımlılığı yoksunluk boyutu ile ekonomik durumları değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
12) Kapattığım /dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.	Gruplar arası	2,792	2	1,396	,619	,540
	Gruplar içi	455,920	202	2,257		
	Toplam	458,712	204			
13) Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.	Gruplar arası	,062	2	,031	,017	,984
	Gruplar içi	378,113	202	1,872		
	Toplam	378,176	204			
16) Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihnimde tasarlarım.	Gruplar arası	10,631	2	5,315	2,591	,077
	Gruplar içi	414,325	202	2,051		
	Toplam	424,956	204			

A: Alt düzey; B: Orta düzey; C: Üst düzey

Tablo 34 incelendiğinde öğretmen adaylarının ekonomik durumları ile kapattıkları/dondurdukları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açmaları, uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamamaları, sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihinlerinde tasarlamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 35

Sosyal medya bağımlılığı mutlu olma boyutu ile ekonomik durumları değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
3) Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissedirim.	Gruplar arası	4,084	2	2,042	,922	,399
	Gruplar içi	447,213	202	2,214		
	Toplam	451,298	204			
14) Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir.	Gruplar arası	6,767	2	3,384	2,333	,100
	Gruplar içi	292,920	202	1,450		
	Toplam	299,688	204			
21) Sosyal medyada gezinirken kendimi iyi hissedirim.	Gruplar arası	1,509	2	,754	,485	,616
	Gruplar içi	314,081	202	1,555		
	Toplam	315,590	204			
24) Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.	Gruplar arası	1,727	2	,863	,485	,617
	Gruplar içi	359,961	202	1,782		
	Toplam	361,688	204			

A: Alt düzey; B: Orta düzey; C: Üst düzey

Tablo 35'e göre adayların ekonomik durumları ile sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissetmeleri, sosyal medyada gezinmelerinin gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olduğunu düşünmeleri, sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissetmeleri ve sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olduğunu düşünmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 36

Sosyal medya bağımlılığı günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu ile ekonomik durumları değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
7) Sosyal medya nedeniyle yapmam gereken iş/ödevi zamanında bitiremem.	Gruplar arası	1,150	2	,575	,395	,674	
	Gruplar içi	293,611	202	1,454			
	Toplam	294,761	204				
9) Sosyal medyada çok zaman harcadığımdan dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşıyorum.	Gruplar arası	6,326	2	3,163	1,790	,170	
	Gruplar içi	356,874	202	1,767			
	Toplam	363,200	204				
11) Okuldayken, sosyal medyada neler olduğu düşüncesi zihnimi meşgul eder.	Gruplar arası	1,734	2	,867	,463	,630	
	Gruplar içi	377,905	202	1,871			
	Toplam	379,639	204				
15) Okul başarımlı olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemem.	Gruplar arası	3,261	2	1,630	1,033	,358	
	Gruplar içi	318,720	202	1,578			
	Toplam	321,980	204				
17) Yapmam gereken iş/ödevim olduğunda sosyal medyaya girmem için kendimi zor tutarım.	Gruplar arası	,700	2	,350	,218	,805	
	Gruplar içi	324,880	202	1,608			
	Toplam	325,580	204				
18) Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.	Gruplar arası	1,550	2	,775	,534	,587	
	Gruplar içi	293,348	202	1,452			
	Toplam	294,898	204				
19) Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmayı başaramam.	Gruplar arası	,240	2	,120	,091	,913	
	Gruplar içi	266,765	202	1,321			
	Toplam	267,005	204				
22) Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.	Gruplar arası	10,427	2	5,214	3,990	,020	A-B
	Gruplar içi	263,982	202	1,307			
	Toplam	274,410	204				
23) Sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptığım şeyler sonuçsuz kalır.	Gruplar arası	,124	2	,062	,049	,952	
	Gruplar içi	255,700	202	1,266			
	Toplam	255,824	204				

A: Alt düzey; B: Orta düzey; C: Üst düzey

Tablo 36 incelendiğinde araştırmaya katılan alt düzey ekonomik durumu olan öğretmen adayları orta düzey ekonomik durumu olan öğretmen adaylarına göre sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmen adaylarının ekonomik durumları ile sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitirememeleri, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşamaları, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul etmesi, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçememeleri, yapmaları gereken iş/ödevleri olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tutmaları, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüklerinden dolayı işine/ödevine odaklanamamaları, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramamaları, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kalması arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.7. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 37

Sosyal medya bağımlılığı boyutları ile yılda okunan kitap sayısı değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Zaman Geçirme	Gruplar arası	3,207	3	1,069	,980	,403	
	Gruplar içi	219,211	201	1,091			
	Toplam	222,417	204				
Yoksunluk	Gruplar arası	3,262	3	1,087	,752	,522	
	Gruplar içi	290,650	201	1,446			
	Toplam	293,911	204				
Mutlu Olma	Gruplar arası	7,031	3	2,344	2,354	,073	
	Gruplar içi	200,147	201	,996			
	Toplam	207,178	204				
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Gruplar arası	11,858	3	3,953	4,507	,004	A-D
	Gruplar içi	176,289	201	,877			
	Toplam	188,147	204				

A:1-5; B:6-10; C:11-15; D:15 ve üzeri

Tablo 37'ye göre Türkçe öğretmeni adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile sosyal medya bağımlılığı zaman geçirme boyutu ($F=.980$; $p>.05$), yoksunluk boyutu ($F=.752$; $p>.05$), mutlu olma boyutu ($F=2.354$; $p>.05$) arasındaki farklılık anlamlı değildir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile sosyal medya bağımlılığı ölçeği boyutlarından olan Günlük Yaşamı Etkileme/Kontrolsüzlük ($F=4.507$; $p<.05$), arasında ilişkinin anlamlı olduğu görülmektedir. Tukey testi sonuçları farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılmıştır. Sonuçları incelendiğinde yılda 1-5 ve 6-10 arasında kitap okuyan adayların yılda 15 ve üzeri kitap okuyan adaylara göre sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitiremediklerini, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşadıklarını, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul ettiğini, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemediklerini, yapmaları gereken iş/ödevi olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tuttuklarını, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüklerinden dolayı işlerine/ödevlerine odaklanamadıklarını, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramadıklarını, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıklarını, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kaldığını ifade etmektedirler.

Tablo 38

Sosyal medya bağımlılığı zaman geçirme boyutu ile yılda okunan kitap sayısı değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
1) Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.	Gruplar arası	11,761	3	3,920	2,121	,099
	Gruplar içi	371,537	201	1,848		
	Toplam	383,298	204			
2) Sosyal medyada gezinirken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem.	Gruplar arası	4,704	3	1,568	,860	,463
	Gruplar içi	366,340	201	1,823		
	Toplam	371,044	204			
4) Sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcıyorum.	Gruplar arası	4,349	3	1,450	,781	,506
	Gruplar içi	372,949	201	1,855		
	Toplam	377,298	204			

Tablo 38'in devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
5) Kendimi yalnız hissettiğimde sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası	7,267	3	2,422	1,139	,334
	Gruplar içi	427,543	201	2,127		
	Toplam	434,810	204			
6) Uyandığimde ilk olarak sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası	6,574	3	2,191	,951	
	Gruplar içi	463,114	201	2,304		,417
	Toplam	469,688	204			
8) Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.	Gruplar arası	3,748	3	1,249	,815	,487
	Gruplar içi	308,232	201	1,533		
	Toplam	311,980	204			
10) Belli bir süre sosyal medyaya giremediğimde sosyal medyaya girme isteği hissederim.	Gruplar arası	1,356	3	,452	,236	
	Gruplar içi	385,200	201	1,916		,871
	Toplam	386,556	204			
20) Bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.	Gruplar arası	1,760	3	,587	,295	,829
	Gruplar içi	399,235	201	1,986		
	Toplam	400,995	204			

A:1-5; B:6-10; C:11-15; D:15 ve üzeri

Tablo 38'e bakıldığında adayların yılda okudukları kitap sayısı ile sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamamaları, sosyal ağlarda dolaşırken zamanın hızlı geçmesi, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcamaları, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezinmeleri, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri, gece uyumadan önce sosyal medyada gezinmeleri, belli bir süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissetmeleri, bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol etmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 39

Sosyal medya bağımlılığı yoksunluk boyutu ile yılda okunan kitap sayısı değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P
12) Kapattığım/dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.	Gruplar arası	6,655	3	2,218	,986	,400
	Gruplar içi	452,058	201	2,249		
	Toplam	458,712	204			
13) Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.	Gruplar arası	5,230	3	1,743	,940	,422
	Gruplar içi	372,945	201	1,855		
	Toplam	378,176	204			
16) Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihnimde tasarlarım.	Gruplar arası	1,272	3	,424	,201	,895
	Gruplar içi	423,684	201	2,108		
	Toplam	424,956	204			

A:1-5; B:6-10; C:11-15; D:15 ve üzeri

Tablo 39'a göre aday öğretmenlerin yılda okudukları kitap sayısı ile kapattıkları/dondurdıkları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açmaları, uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamamaları, sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihinlerinde tasarlamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 40

Sosyal medya bağımlılığı mutlu olma boyutu ile yılda okunan kitap sayısı değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
3) Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissederim.	Gruplar arası	1,958	3	,653	,292	,831	
	Gruplar içi	449,340	201	2,236			
	Toplam	451,298	204				

Tablo 40'ın devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
14) Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir.	Gruplar arası	20,671	3	6,890	4,964	,002	C-D
	Gruplar içi	279,016	201	1,388			
	Toplam	299,688	204				
21) Sosyal medyada gezinirken kendimi iyi hissedirim.	Gruplar arası	5,409	3	1,803	1,168	,323	
	Gruplar içi	310,181	201	1,543			
	Toplam	315,590	204				
24) Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.	Gruplar arası	17,887	3	5,962	3,486	,017	C-D
	Gruplar içi	343,801	201	1,710			
	Toplam	361,688	204				

A:1-5; B:6-10; C:11-15; D:15 ve üzeri

Tablo 40'a göre yılda 11-15 arasında kitap okuyan adaylar, 15 ve üzerinde kitap okuyan adaya göre sosyal medyada gezinmenin gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olduğunu ve sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olduğunu belirtmektedir. Öğretmen adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissetmeleri ve sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissetmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.8. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 41

Sosyal medya bağımlılığı boyutları ile internette geçirilen süre değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
Zaman Geçirme	Gruplar arası	23,999	2	11,999	12,216	,000	B-A
	Gruplar içi	198,419	202	,982			C-A
	Toplam	222,417	204				
Yoksunluk	Gruplar arası	24,869	2	12,435	9,336	,000	B-A
	Gruplar içi	269,042	202	1,332			C-A
	Toplam	293,911	204				
Mutlu Olma	Gruplar arası	16,642	2	8,321	8,821	,000	B-A
	Gruplar içi	190,536	202	,943			C-A
	Toplam	207,178	204				
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Gruplar arası	9,593	2	4,797	5,427	,005	
	Gruplar içi	178,554	202	,884			B-A
	Toplam	188,147	204				C-A

A:2-3; B:4-5; C:6 ve üzeri

Tablo 41'e göre internette geçirilen süre ile sosyal medya bağımlılığı ölçeği boyutlarından olan Zaman Geçirme ($F=12.216$; $p<.05$), Yoksunluk ($F=9.336$; $p<.05$), Mutlu Olma ($F=8.821$; $p<.05$), Günlük Yaşamı Etkileme/Kontrolsüzlük ($F=5.427$; $p<.05$) boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Zaman geçirme boyutu Tukey testi sonuçları, farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde internette 4-5 saat ve 6 ve üzeri saat süre zaman harcayan adayların, internette 2-3 saat zaman harcayan adaya göre sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamadıklarını, sosyal ağlarda dolaşırken zamanın hızlı geçtiğini, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcadıklarını, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezindiklerini, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol ettiklerini, gece uyumadan önce sosyal medyada gezindiklerini, belli bir

süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissettiklerini, bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol ettiklerini ifade etmektedirler.

Yoksunluk boyutu Tukey testi sonuçları incelendiğinde internette 4-5 ve 6 saat ve üzerinde süre geçiren adayların, internette 2-3 saat vakit geçiren adaylara kıyasla kapattıkları/dondurdıkları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açtıklarını, uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamadıklarını, sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihinlerinde tasarladıklarını ifade etmektedirler.

Mutlu olma boyutu incelendiğinde internette 4-5 saat ve 6 saat ve üzerinde süre geçiren adayların, internette 2-3 saat vakit harcayan adaylara kıyasla sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissettiklerini, sosyal medyada gezinmenin gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olduğunu, sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissettiklerini, sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olduğunu ifade etmektedirler.

Günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu incelendiğinde 4-5 saat ve 6 saat ve üzerinde süre geçiren adaylar, internette 2-3 saat süre geçiren adaylara kıyasla sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitiremediklerini, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşadıklarını, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihnilerini meşgul ettiğini, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemediklerini, yapmam gereken iş/ödevi olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tuttuklarını, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüklerinden dolayı işlerine/ödevlerine odaklanamadıklarını, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramadıklarını, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıkları olduğunu, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kaldığını ifade etmektedirler.

4.9. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Boyutlarının Sosyal Medyada Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 42

Sosyal medya bağımlılığı boyutları ile sosyal medyada geçirilen süre değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Farklılık
Zaman Geçirme	Gruplar arası	63,634	3	21,211	26,851	,000	B-A;C-A
	Gruplar içi	158,783	201	,790			C-B;D-A
	Toplam	222,417	204				D-B;D-C
Yoksunluk	Gruplar arası	35,870	3	11,957	9,313	,000	B-A;D-A
	Gruplar içi	258,042	201	1,284			D-B; D-C
	Toplam	293,911	204				
Mutlu Olma	Gruplar arası	29,294	3	9,765	11,034	,000	B-A;C-A
	Gruplar içi	177,884	201	,885			D-A;D-B
	Toplam	207,178	204				
Günlük Yaşamı Etkileme / Kontrolsüzlük	Gruplar arası	19,201	3	6,400	7,615	,000	C-A;D-A
	Gruplar içi	168,946	201	,841			D-B
	Toplam	188,147	204				

A:0-1; B:2-3; C:4-5; D:6 ve üzeri

Tablo 42 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medyada geçirdikleri zaman ile sosyal medya bağımlılığı ölçeği boyutları olan Zaman Geçirme ($F=26.851$; $p<.05$), Yoksunluk ($F=9.313$; $p<.05$), Mutlu Olma ($F=11.034$; $p<.05$), Günlük Yaşamı Etkileme/Kontrolsüzlük ($F=7.615$; $p<.05$), arasındaki farklılığın anlamlı olduğu görülmektedir. Tukey testi, zaman geçirme boyutundaki farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılmıştır. Çıkan sonuçlara göre sosyal medyada 2-3, 4-5 ve 6 saat ve üzerinde süre geçiren öğretmen adaylarının sosyal medyada 0-1 saat arası süre geçiren öğretmen adaylarına göre; 4-5 saat ve 6 ve üzeri saat süre geçiren öğretmen adaylarının 2-3 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre; 6 ve üzeri süre geçiren öğretmen adaylarının 4-5 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamadıklarını, sosyal ağlarda dolaşırken vaktin hızlı geçtiğini, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcadıklarını, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal ağlarda dolaştıklarını, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya

hesaplarını kontrol ettiklerini, gece uyumadan önce sosyal medyada gezindiklerini, belli bir süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissettiklerini, bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol ettiklerini belirtmektedir.

Yoksunluk boyutuna göre sosyal medyada 2-3 saat süre geçiren öğretmen adaylarının sosyal medyada 0-1 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre ve 6 ve üzeri süre geçiren öğretmen adaylarının 0-1, 2-3, 4-5 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre kapattıkları/dondurdıkları sosyal medya hesaplarını planladıklarından daha önce tekrar açtıklarını, uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamadıklarını ve sosyal medyada paylaşım yapmadan önce onu uzun süre zihninde tasarladıklarını belirtmektedir.

Mutlu olma boyutuna göre sosyal medyada 2-3, 4-5 ve 6 saat ve üzerinde süre geçiren öğretmen adaylarının sosyal medyada 0-1 saat arası süre geçiren öğretmen adaylarına göre ve 6 ve üzeri saat süre geçiren öğretmen adaylarının 2-3 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre sosyal medyadaki paylaşımlarına aldıkları beğeni sayısı arttıkça kendilerini daha iyi hissettiklerini, sosyal medyada gezinmenin gerçek yaşamlarındaki etkinliklerden daha eğlenceli olduğunu, sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissettiklerini, sosyal medya olmazsa hayatın sıkıcı olduğunu belirtmektedir.

Günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutuna göre sosyal medyada 4-5 saat ve 6 ve üzeri saat süre geçiren öğretmen adaylarının, 0-1 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre; 6 ve üzeri saat süre geçiren öğretmen adaylarının 2-3 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitiremediklerini, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşadıklarını, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul ettiğini, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemediklerini, yapmaları gereken iş/ödev olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tuttıklarını, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüklerinden dolayı işlerine/ödevlerine odaklanamadıklarını, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramadıklarını, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıkları olduğunu, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kaldığını belirtmektedir.

4.10. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 43

Dijital okuryazarlık ölçeğindeki boyutlara ilişkin cinsiyete göre t-testi sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	t	Df	P
Dijital Okuryazarlık	Kadın	145	3,49	,88132	-1,237	203	,217
	Erkek	60	3,66	,93473			

Tablo 43 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile Dijital Okuryazarlık Ölçeğinde yer alan dijital okuryazarlık ($t_{(203)}=-1.237$; $p>.05$) boyutları arasındaki ilişkinin anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 44

Dijital okuryazarlık boyutuna ilişkin cinsiyete göre t-testi sonuçları

Madde	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	df	P
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	Kadın	145	3,64	1,11512	-,491	203	,624
	Erkek	60	3,73	1,16250			
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	Kadın	145	3,84	1,01157	-,461	203	,645
	Erkek	60	3,91	1,18310			
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Kadın	145	3,32	1,16597	-	203	,006
	Erkek	60	3,81	1,14228	2,768		
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Kadın	145	3,04	1,13576	-	203	,003
	Erkek	60	3,56	1,11030	3,033		
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	Kadın	145	3,45	1,24152	-,511	203	,610
	Erkek	60	3,55	1,12634			
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	Kadın	145	3,25	1,22916	-,676	203	,500
	Erkek	60	3,38	1,24997			
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	Kadın	145	3,94	1,03936	,378	203	,706
	Erkek	60	3,88	1,10610			

Tablo 44'ün devamı

Madde	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
8) Siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	Kadın	145	3,28	1,27858	-,948	203	,344
	Erkek	60	3,46	1,22774			
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	Kadın	145	3,53	1,15482	1,021	203	,309
	Erkek	60	3,71	1,10610			
10) Üniversitedeki çalışmalarında, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	Kadın	145	3,64	1,34128	-,008	203	,993
	Erkek	60	3,65	1,36326			

Tablo 44 incelendiğinde öğretmen adaylarının cinsiyetleri ile Dijital Okuryazarlık Ölçeğinde yer alan dijital okuryazarlık ($t_{(203)}=-1.237$; $p>.05$) boyutuna ait kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bilmeleri, yeni teknolojileri zorlanmadan öğrenebilmeleri, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme maksatlı kullanmaları ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri sunumlar, bloglar gibi dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olmaları, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olduğu, internetten bilgiye ulaşabilmek amacıyla yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvenmeleri, siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olmaları, bilgi ve iletişim teknolojilerinin, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağlaması, üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşmaları arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir.

Tablo 45

Dijital okuryazarlık ölçeğindeki maddelere ilişkin cinsiyete göre t-testi sonuçları

Madde	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	df	P
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Kadın	145	3,32	1,16597	-	203	,006
	Erkek	60	3,81	1,14228	2,768		
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Kadın	145	3,04	1,13576	-	203	,003
	Erkek	60	3,56	1,11030	3,033		

Tablo 45 incelendiğinde cinsiyet değişkeni ile önemli olan yeni teknolojileri takip ederim ($t_{(203)}=-2.768$; $p<.05$) ve birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim maddeleri arasında farklılığın anlamlı olduğu görülmektedir. Erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre önemli yeni teknolojileri takip ettiklerini ve çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir.

4.11. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Düzenli İnternet Kullanımı Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 46

Dijital okuryazarlık ölçeği boyutları ile düzenli internet kullanımına göre t-testi sonuçları

Boyut	Düzenli İnternet Kullanımı		$\bar{x}$	Ss	t	df	P
	Evet	Hayır					
Dijital Okuryazarlık	199	6	3,55	,899	,316	203	,752
			3,43	,933			

Tablo 46 incelendiğinde öğretmen adaylarının düzenli internet kullanımları ile Dijital Okuryazarlık Ölçeğinde yer alan dijital okuryazarlık ($t_{(203)}=.316p>.05$) boyutu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 47

Dijital okuryazarlık ölçeğindeki maddelere ilişkin düzenli internet kullanımına göre t-testi sonuçları

Madde	Düzenli		n	$\bar{x}$	ss	t	df	p
	İnternet	Kullanımı						
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	Evet		199	3,68	1,13	,749	203	,455
	Hayır		6	3,33	1,03			
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	Evet		199	3,85	1,04	-,319	203	,750
	Hayır		6	4,00	1,54			
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Evet		199	3,46	1,17	-,067	203	,947
	Hayır		6	3,50	1,51			
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Evet		199	3,19	1,14	,061	203	,951
	Hayır		6	3,16	1,47			
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	Evet		199	3,49	1,20	,651	203	,516
	Hayır		6	3,16	1,47			
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	Evet		199	3,29	1,23	-,082	203	,935
	Hayır		6	3,33	1,21			
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	Evet		199	3,92	1,05	-,172	203	,864
	Hayır		6	4,00	1,09			
8) Siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	Evet		199	3,33	1,27	-,321	203	,749
	Hayır		6	3,50	1,04			
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	Evet		199	3,59	1,13	,559	203	,577
	Hayır		6	3,33	1,36			
10) Üniversitedeki çalışmalarında, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	Evet		199	3,66	1,34	1,201	203	,231
	Hayır		6	3,00	1,26			

Tablo 47 incelendiğinde öğretmen adaylarının düzenli internet kullanımları ile Dijital Okuryazarlık Ölçeğinde yer alan dijital okuryazarlık ($t_{(203)}=.316p>.05$) boyutuna ait kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bilmeleri, yeni teknolojileri zorlanmadan öğrenebilmeleri, önemli yeni teknolojileri takip edebilmeleri, çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmaları, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmaları ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olmaları, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olması, internette bilgi edinmek için yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvenmeleri, siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olmaları, bilgi ve iletişim teknolojilerinin, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağlaması, üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşmaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir.

4.12. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Sınıf Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 48

Dijital okuryazarlık ölçeği boyutları ile sınıf değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Dijital Okuryazarlık	Gruplar arası	4,961	3	1,654	2,082	,104
	Gruplar içi	159,670	201	,794		
	Toplam	164,632	204			

A:1; B:2; C:3; D:4

Tablo 48’e göre Türkçe öğretmeni adaylarının okudukları sınıf düzeyleri ile dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ($F= 2.082$; $p>.05$) arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 49

Dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ile sınıf değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	Gruplar arası	7,119	3	2,373	1,893	,132	
	Gruplar içi	251,983	201	1,254			
	Toplam	259,102	204				
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	Gruplar arası	2,419	3	,806	,712	,546	
	Gruplar içi	227,756	201	1,133			
	Toplam	230,176	204				
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Gruplar arası	7,433	3	2,478	1,807	,147	
	Gruplar içi	275,611	201	1,371			
	Toplam	283,044	204				
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Gruplar arası	8,669	3	2,890	2,221	,087	
	Gruplar içi	261,526	201	1,301			
	Toplam	270,195	204				
	Gruplar içi	362,577	201	1,804			
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	Gruplar arası	19,964	3	6,655	4,825	,003	C-A
	Gruplar içi	277,227	201	1,379			
	Toplam	297,190	204				
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	Gruplar arası	12,740	3	4,247	2,867	,038	C-B
	Gruplar içi	297,699	201	1,481			
	Toplam	310,439	204				
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	Gruplar arası	8,391	3	2,797	2,561	,056	
	Gruplar içi	219,512	201	1,092			
	Toplam	227,902	204				

Tablo 49'un devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
8) Siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşınayım.	Gruplar arası	16,015	3	5,338	3,464	,017	C-D
	Gruplar içi	309,760	201	1,541			
	Toplam	325,776	204				
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	Gruplar arası	3,636	3	1,212	,930	,427	
	Gruplar içi	261,944	201	1,303			
	Toplam	265,580	204				
10) Üniversitedeki çalışmalarında, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	Gruplar arası	6,135	3	2,045	1,134	,337	
	Gruplar içi	362,577	201	1,804			
	Toplam	368,712	204				

A:1; B:2; C:3; D:4

Tablo 49'a bakıldığında araştırmaya katılan 3. sınıf düzeyindeki adaylar, 1 ve 2. sınıf düzeyindeki adaya kıyasla bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olduğunu düşünmektedir. 3. sınıfta öğrenim gören adaylar, 2. sınıftaki adaya göre bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olduğunu ifade etmektedir. 3. Sınıfta öğrenim gören adaylar, 4. sınıfta öğrenim gören adaya göre siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşına olduklarını belirtmektedir. Öğretmen adaylarının sınıf düzeyleri ile kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bilmeleri, yeni teknolojileri zorlanmadan öğrenebilmeleri, önemli yeni teknolojileri takip etmeleri, çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmaları, internette bilgi edinmek için yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvenmeleri, bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir projede çalışma ve diğer öğrenme

etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağlaması ve üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşmaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

4.13. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Yaş Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 50

Dijital okuryazarlık ölçeği boyutları ile yaş değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Dijital Okuryazarlık	Gruplar arası	2,940	3	,980	1.218	,304
	Gruplar içi	161,691	201	,804		
	Toplam	164,632	204			

A:17-18; B:19-20; C:21-22; D:23 ve üzeri

Tablo 50 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları ile dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ($F=1.218$; $p>.05$) arasında farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 51

Dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ile yaş değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	Gruplar arası	4,953	3	1,651	1,306	,274
	Gruplar içi	254,150	201	1,264		
	Toplam	259,102	204			
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	Gruplar arası	2,548	3	,849	,750	,524
	Gruplar içi	227,627	201	1,132		
	Toplam	230,176	204			
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Gruplar arası	,413	3	,138	,098	,961
	Gruplar içi	282,631	201	1,406		
	Toplam	283,044	204			

Tablo 51'in devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Gruplar arası	2,279	3	,760	,570	,635
	Gruplar içi	267,916	201	1,333		
	Toplam	270,195	204			
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	Gruplar arası	7,854	3	2,618	1,819	,145
	Gruplar içi	289,336	201	1,439		
	Toplam	297,190	204			
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	Gruplar arası	1,480	3	,493	,321	,810
	Gruplar içi	308,959	201	1,537		
	Toplam	310,439	204			
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	Gruplar arası	1,895	3	,632	,562	,641
	Gruplar içi	226,007	201	1,124		
	Toplam	227,902	204			
8) Siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	Gruplar arası	7,437	3	2,479	1,565	,199
	Gruplar içi	318,338	201	1,584		
	Toplam	325,776	204			
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	Gruplar arası	8,651	3	2,884	2,256	,083
	Gruplar içi	256,930	201	1,278		
	Toplam	265,580	204			
10) Üniversitedeki çalışmalarım, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	Gruplar arası	8,467	3	2,822	1,575	,197
	Gruplar içi	360,246	201	1,792		
	Toplam	368,712	204			

A:17-18; B:19-20; C:21-22; D:23 ve üzeri

Tablo 51 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaşları ile kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl

çözeceklerini bilmeleri, yeni teknolojileri zorlanmadan öğrenebilmeleri, önemli yeni teknolojileri takip etmeleri, çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmaları, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olmaları, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olması, internetten bilgi edinmek için yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvenmeleri; siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olmaları; bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağlaması ve üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli sosyal ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşmaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

4.14. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Ekonomik Durumları Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 52

Dijital okuryazarlık ölçeği boyutları ile ekonomik durumları değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Dijital Okuryazarlık	Gruplar arası	1,886	2	,943	1,171	,312
	Gruplar içi	162,745	202	,806		
	Toplam	164,632	204			

A: Alt düzey; B:Orta düzey; C:Üst düzey

Tablo 52’ye göre adayların ekonomik durumları ile dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu (F= 1.171; p>.05) arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 53

Dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu maddeleri ile ekonomik durumları değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	Gruplar arası	3,900	2	1,950	1,543	,216
	Gruplar içi	255,203	202	1,263		
	Toplam	259,102	204			
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	Gruplar arası	,391	2	,196	,172	,842
	Gruplar içi	229,785	202	1,138		
	Toplam	230,176	204			
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Gruplar arası	3,965	2	1,982	1,435	,241
	Gruplar içi	279,079	202	1,382		
	Toplam	283,044	204			
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Gruplar arası	7,564	2	3,782	2,909	,057
	Gruplar içi	262,631	202	1,300		
	Toplam	270,195	204			
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	Gruplar arası	5,825	2	2,913	2,019	,135
	Gruplar içi	291,365	202	1,442		
	Toplam	297,190	204			
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	Gruplar arası	3,949	2	1,975	1,301	,274
	Gruplar içi	306,490	202	1,517		
	Toplam	310,439	204			
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	Gruplar arası	4,411	2	2,205	1,993	,139
	Gruplar içi	223,491	202	1,106		
	Toplam	227,902	204			
8) Siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	Gruplar arası	,138	2	,069	,043	,958
	Gruplar içi	325,638	202	1,612		
	Toplam	325,776	204			
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	Gruplar arası	7,851	2	3,925	3,077	,048
	Gruplar içi	257,730	202	1,276		
	Toplam	265,580	204			

Tablo 53'ün devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
10) Üniversitedeki çalışmalarında, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	Gruplar arası	,373	2	,186	,102	,903
	Gruplar içi	368,339	202	1,823		
	Toplam	368,712	204			

Tablo 53'e göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ekonomik durumları ile kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bilmeleri, yeni teknolojileri kolayca öğrenebilmeleri, önemli yeni teknolojileri takip etmeleri, çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmaları, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olmaları, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olması, internetten bilgiye ulaşabilmek amacıyla yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvenmeleri; siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olmaları; bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağlaması ve üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşmaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

4.15. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Yılda Okunan Kitap Sayısı Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 54

Dijital okuryazarlık ölçeği boyutları ile yılda okunan kitap sayısı değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Dijital Okuryazarlık	Gruplar arası	4,450	3	1,483	1,861	,137
	Gruplar içi	160,182	201	,797		
	Toplam	164,632	204			

A:1-5; B:6-10; C:11-15; D:15 ve üzeri

Tablo 54'e göre adayların bir yıl içinde okudukları kitap sayısı ile dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ($F= 1.861$; $p>.05$) arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

Tablo 55

Dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ile yılda okunan kitap sayısı değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	Gruplar arası	1,395	3	,465	,363	,780	
	Gruplar içi	257,708	201	1,282			
	Toplam	259,102	204				
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	Gruplar arası	5,266	3	1,755	1,569	,198	
	Gruplar içi	224,909	201	1,119			
	Toplam	230,176	204				
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Gruplar arası	18,394	3	6,131	4,657	,004	A-C D-C
	Gruplar içi	264,649	201	1,317			
	Toplam	283,044	204				
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Gruplar arası	3,974	3	1,325	1,000	,394	
	Gruplar içi	266,221	201	1,324			
	Toplam	270,195	204				
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	Gruplar arası	10,606	3	3,535	2,480	,062	
	Gruplar içi	286,584	201	1,426			
	Toplam	297,190	204				

Tablo 55'in devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	Gruplar arası	6,534	3	2,178	1,440	,232	
	Gruplar içi	303,905	201	1,512			
	Toplam	310,439	204				
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	Gruplar arası	7,629	3	2,543	2,320	,076	
	Gruplar içi	220,274	201	1,096			
	Toplam	227,902	204				
8) Siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	Gruplar arası	9,074	3	3,025	1,920	,128	
	Gruplar içi	316,701	201	1,576			
	Toplam	325,776	204				
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	Gruplar arası	7,178	3	2,393	1,861	,137	
	Gruplar içi	258,403	201	1,286			
	Toplam	265,580	204				
10) Üniversitedeki çalışmalarında, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	Gruplar arası	3,728	3	1,243	,684	,563	
	Gruplar içi	364,984	201	1,816			
	Toplam	368,712	204				

A:1-5; B:6-10; C:11-15; D:15 ve üzeri

Tablo 55'e bakıldığında yılda 1-5 arasında ve 15 ve üzerinde kitap okuyan adayların, 11-15 arasında kitap okuyan adaya göre önemli yeni teknolojileri takip ettiklerini belirtmektedir. Öğretmen adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bilmeleri, yeni teknolojileri zorlanmadan öğrenebilmeleri, çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmaları, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olmaları, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip

oldukları becerilerin yeterli olması, internetten bilgiye ulaşabilmek amacıyla yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvenmeleri; siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olmaları; bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağlaması ve üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşmaları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

4.16. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının İnternette Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 56

Dijital okuryazarlık ölçeği boyutları ile internette geçirilen süre değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı Farklılık
Dijital Okuryazarlık	Gruplar arası	5,421	2	2,711	3,439	,034	B-A
	Gruplar içi	159,210	202	,788			
	Toplam	164,632	204				

A:2-3; B:4-5; C:6 ve üzeri

Tablo 56’ya göre internette geçirilen zaman ile dijital okuryazarlık ölçeği boyutu olan dijital okuryazarlık ($F=3.439$; $p<.05$), arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu görülmektedir. Tukey testi sonuçlarına göre internette 4-5 saat süre geçiren öğretmen adayları, 2-3 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bildiklerini, yeni teknolojileri zorlanmadan öğrenebildiklerini, önemli yeni teknolojileri takip ettiklerini, çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olduklarını, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olduklarını, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olduğunu, internetten bilgiye ulaşmak amacıyla yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvendiklerini; siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olduklarını, bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir projede çalışma ve diğer öğrenme

etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmalarını sağladığını ve üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli ağlar aracılığıyla sıklıkla yardımlaşıklarını ifade etmektedirler.

4.17. Dijital Okuryazarlık Boyutlarının Sosyal Medyada Geçirilen Süre Değişkenine Göre İncelenmesi

Tablo 57

Dijital okuryazarlık ölçeği boyutları ile sosyal medyada geçirilen süre değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Dijital Okuryazarlık	Gruplar arası	1,499	3	,500	,616	,606
	Gruplar içi	163,132	201	,812		
	Toplam	164,632	204			

A:0-1; B:2-3; C:4-5; D:6 ve üzeri

Tablo 57 incelendiğinde Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medyada geçirdikleri süre ile dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ($F = .616$; $p > .05$) arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir.

Tablo 58

Dijital okuryazarlık ölçeği dijital okuryazarlık boyutu ile sosyal medyada geçirilen süre değişkeni arasındaki ANOVA analizleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
1) Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	Gruplar arası	,694	3	,231	,180	,910	
	Gruplar içi	258,408	201	1,286			
	Toplam	259,102	204				
2) Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	Gruplar arası	,166	3	,055	,048	,665	
	Gruplar içi	230,010	201	1,144			
	Toplam	230,176	204				

Tablo 58'in devamı

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Farklılık
3) Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	Gruplar arası	3,952	3	1,317	,949	,418	
	Gruplar içi	279,092	201	1,389			
	Toplam	283,044	204				
4) Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	Gruplar arası	1,172	3	,391	,292	,831	
	Gruplar içi	269,024	201	1,338			
	Toplam	270,195	204				
5) Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	Gruplar arası	,141	3	,047	,032	,992	
	Gruplar içi	297,049	201	1,478			
	Toplam	297,190	204				
6) Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	Gruplar arası	1,910	3	,637	,415	,743	
	Gruplar içi	308,529	201	1,535			
	Toplam	310,439	204				
7) İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	Gruplar arası	4,325	3	1,442	1,296	,277	
	Gruplar içi	223,578	201	1,112			
	Toplam	227,902	204				
8) Siber güvenlik, web'de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	Gruplar arası	4,762	3	1,587	,994	,397	
	Gruplar içi	321,013	201	1,597			
	Toplam	325,776	204				
9) Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	Gruplar arası	4,279	3	1,426	1,097	,351	
	Gruplar içi	261,301	201	1,300			
	Toplam	265,580	204				
10) Üniversitedeki çalışmalarında, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	Gruplar arası	24,412	3	8,137	4,751	,003	
	Gruplar içi	344,300	201	1,713			B-A
	Toplam	368,712	204				C-A

A:0-1; B:2-3; C:4-5; D:6 ve üzeri

Tablo 58 incelendiğinde sosyal medyada 2-3 saat ve 4-5 saat arası süre geçiren öğretmen adayları, 0-1 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden çeşitli ağlar aracılığıyla çoğunlukla yardımlaşmalarını belirtmektedir. Öğretmen adaylarının sosyal medyada geçirdikleri süre ile kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemleri teknik olarak nasıl çözeceklerini bilmeleri, yeni teknolojileri zorlanmadan öğrenebilmeleri, çeşitli teknolojiler ile ilgili bilgi sahibi olmaları, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada ve öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip olmaları, bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olması, internetten bilgiye ulaşabilmek için yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvenmeleri; siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina olmaları; bilgi ve iletişim teknolojilerinin bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarıyla daha iyi iş birliği yapmayı sağlaması arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir.

4.18. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Dijital Okuryazarlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tablo 59

Sosyal Medya Bağımlılığı ve dijital okuryazarlık arasındaki ilişki

Boyutlar	Zaman Geçirme	Yoksunluk	Mutlu Olma	Etkileme/Kontrolsüzlük	Dijital Okuryazarlık
Zaman Geçirme	1				
Yoksunluk	,677**	1			
Mutlu Olma	,716**	,646**	1		
Günlük Yaşamı Etkileme/Kontrolsüzlük	,631**	,640**	,672**	1	
Dijital Okuryazarlık	,095	,078	,045	,034	1

Tablo 59 incelendiğinde sosyal medya bağımlılığı ölçeğinde yer alan zaman geçirme boyutuyla yoksunluk, mutlu olma ve günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu arasında yüksek düzey; dijital okuryazarlık boyutu ile çok zayıf düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Yoksunluk boyutuyla mutlu olma ve günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu arasında yüksek düzey; dijital okuryazarlık boyutu arasında çok zayıf düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Mutlu olma boyutuyla günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu arasında yüksek düzey, dijital okuryazarlık boyutuyla çok zayıf düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Günlük Yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutuyla dijital okuryazarlık boyutu arasında ise çok zayıf düzeyde bir ilişkiye ulaşılmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın son bölümünde araştırma verilerinden elde edilen bulgular ışığında sonuç ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç ve Öneriler

Türkiye'nin batısındaki bir devlet üniversitesinde öğrenim gören Türkçe öğretmeni adaylarına uygulanarak elde edilen bu çalışmada adayların “Sosyal Medya Bağımlılığı” ve “Dijital Okuryazarlık” düzeyleri “Zaman Geçirme, Yoksunluk, Mutlu Olma, Günlük Yaşamı Etkileme/Kontrolsüzlük, Dijital Okuryazarlık” olmak üzere toplam beş boyutla ilişkilendirilerek incelenmiştir.

Araştırmada, öğretmen adayları “zaman geçirme” boyutundaki maddelere katıldıklarını; “yoksunluk”, “mutlu olma” boyutundaki maddelerde kararsız kaldıklarını; günlük yaşamı etkileme/ kontrolsüzlük” boyutundaki maddelere ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutuna katılımlarının az olması ile öğretmen adaylarının sosyal medyayı kullanırken günlük yaşamlarını aksatmadıkları ve sosyal medyaya girmede otokontrollerini sağladıkları söylenebilir. En yüksek katılım zaman geçirme boyutunun “Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.” maddesi olmuştur. Bu madde günün bütün işleri bittikten sonra stres atmak ve uyku öncesi zamanı değerlendirmek için bakıldığında bağımlılık seviyesinde olmadığı söylenebilir. En düşük katılım ise günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutunun “Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.” maddesidir. Öğrencilerin yaş seviyesi düşünüldüğünde ailelerinden saklama gerekçeleri olmadığı veya ailelerinden saklayacakları kadar vakit geçirmediği söylenebilir. Baz'ın (2018) yaptığı çalışmaya bakıldığında üniversite öğrencilerinin sosyal ağları devamlı bir şekilde kullandıkları ancak kendilerini sosyal medya bağımlısı olarak görmedikleri şeklindeki sonucu ile yapılan araştırma paralellik göstermektedir. Üniversite öğrencilerine yönelik yapılan diğer araştırmalara bakıldığında öğrencilerin sosyal medya bağımlılıklarının “az bağımlı” düzeyde olduğu görülmektedir (Aktan, 2018; Bilgili, 2018; Özdemir, 2019). 13-19 yaş arasındaki gençlere yönelik yapılan çalışma incelendiğinde ise sosyal medyanın bu

yaş düzeyindeki gençler üzerinde etkisi olduğu görülmektedir (Kırık, vd., 2015). Bu farklılığın yaş gruplarından kaynaklandığı söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyetleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğindeki zaman geçirme boyutu arasında kadınlar tarafında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda kadın adayların erkek adaylara karşı sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamadıkları, sosyal ağlarda dolaşırken zamanın hızlı geçtiğini düşünmeleri, sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcadıkları, kendilerini yalnız hissettiklerinde sosyal medyada gezindikleri, uyandıklarında ilk olarak sosyal medya hesaplarını kontrol ettikleri, gece uyumadan önce sosyal ağlarda dolaştıkları, belli bir süre sosyal medyaya giremediklerinde sosyal medyaya girme isteği hissettikleri ve bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarını kontrol ettikleri tespit edilmiştir. Yoksunluk, mutlu olma, günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görülmektedir. Maddelere ilişkin bakıldığında ise günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutunun “Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.” maddesinde erkekler lehine bir sonuç görülmektedir. Alanyazın tarandığında cinsiyet ile öğrencilerin sosyal medya bağımlılıkları arasında ilişki bulunmuştur (Bilgili, 2018; İnce ve Koçak, 2017; Özdemir, 2019). Yine alanyazın incelendiğinde üniversite öğrencilerine yönelik yapılan çalışmanın sonucunda cinsiyet ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmüştür (Aktan, 2018; Koçak, 2021). 13-19 yaş arasındaki gençlere yönelik yapılan çalışmanın bulgularında da cinsiyet değişkeni ile bağımlılık arasındaki farklılığın anlamlı olmadığı görülmektedir (Kırık, vd., 2015). Bu değişimin, örneklem grubunun yaşlarından veya okudukları bölümlerin farklılığından kaynaklandığı söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının düzenli internet kullanımları ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği zaman geçirme, yoksunluk, mutlu olma ve günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir. Maddelere ilişkin incelendiğinde ise günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutunun “Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.” maddesinde anlamlı farklılık görülmektedir. Buna göre düzenli internet kullanmayan öğretmen

adaylarının düzenli internet kullanan öğretmen adaylarına göre sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıkları olduğu tespit edilmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği zaman geçirme, yoksunluk, mutlu olma ve günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir. Maddelere ilişkin incelendiğinde ise zaman geçirme boyutunun “Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.” maddesinde anlamlı bir farklılık görülmektedir. Bu doğrultuda 3. ve 4. sınıf adaylar 1. sınıf adaylara karşı sosyal medya hesaplarındaki bildirimleri kontrol etmekten kendilerini alıkoyamadıkları tespit edilmiştir. 3 ve 4. sınıf öğrencilerin daha geniş sosyal çevreye sahip olmasının bu sonucu doğurduğu söylenebilir. Bilgiler’in (2018) Ege Üniversitesinde yaptığı çalışmanın sonucunda ise hangi sınıf düzeyinde oldukları ile sosyal medya bağımlılığı arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bu farklılık örneklem grubundan kaynaklanabilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları ile sosyal medya bağımlılığı ölçeğinin zaman geçirme, yoksunluk, mutlu olma, günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Araştırmada zaman geçirme boyutunun “Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.” maddesinde farklılık görülmüştür. 19-20 yaş arası öğretmen adaylarının 23 ve üzeri yaşındaki adaylara göre gece uyumadan önce sosyal medyada gezindikleri belirlenmiştir. 23 ve üzeri yaşındaki adayların KPSS sürecinde oldukları düşünüldüğünde sosyal medya bağımlılıklarının daha düşük seviyede olduğu söylenebilir. Alanyazın tarandığında yaş ile sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı farklılık gösteren çalışmalar, bulgularımızı desteklemektedir (Özdemir, 2019; Kırık vd., 2015).

Türkçe öğretmeni adaylarının ekonomik durumları ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği zaman geçirme, yoksunluk, mutlu olma ve günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir. Araştırmada günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutunda anlamlı farklılık görülmüştür. Buna göre alt düzey ekonomik duruma sahip adayların, orta düzey ekonomik duruma sahip olan adaylara göre sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıkları olduğu belirlenmiştir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği zaman geçirme, yoksunluk, mutlu olma boyutları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı gözlemlenmiştir. Günlük yaşamı etkileme/kontrolsüzlük boyutu arasındaki farklılığın ise anlamlı olduğu görülmüştür. Yılda 1-5 arası ve 6-10 arası kitap okuduğunu belirten adayların yılda 15 ve üzeri kitap okuduğunu belirten adaylara göre sosyal medya nedeniyle yapmaları gereken iş/ödevi zamanında bitiremedikleri, sosyal medyada çok zaman harcadıklarından dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşadıkları, okuldayken sosyal medyada neler olduğu düşüncesinin zihinlerini meşgul ettiği, okul başarılarını olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçemedikleri, yapmaları gereken iş/ödevi olduğunda sosyal medyaya girmemek için kendilerini zor tuttukları, bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüklerinden dolayı işlerine/ödevlerine odaklanamadıkları, sosyal medyada harcadıkları zamanı azaltmayı başaramadıkları, sosyal medyada ne kadar zaman harcadıklarını ailelerinden sakladıkları, sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptıkları şeylerin sonuçsuz kaldığı ortaya konmuştur. Anlamlı farklılık görülmeyen mutlu olma boyutunun maddeleri incelendiğinde 11 ve 15 arasında kitap okuduğunu belirten öğretmen adaylarının, 15 ve üzerinde kitap okuduğunu belirten adaylara göre sosyal ağlarda dolaşırken kendilerini iyi hissettikleri ve sosyal medya olmazsa hayatı sıkıcı buldukları ortaya konmuştur. Az kitap okuyan adayların vakitlerini verimli kullanmadığı ve sosyal medyanın günlük yaşamlarını daha fazla etkilediği görülmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının internette geçirdiği süre ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği tüm boyutları arasındaki farklılığın anlamlı olduğu gözlemlenmiştir. İnternette 2-3 saat arası vakit geçiren adayların, 4-5 ve 6 ve üzeri saat vakit geçiren adaylara göre daha az bağımlılığa sahip oldukları görülmektedir. İnternette daha çok vakit geçiren adayların, interneti sosyal medyaya girmek amacıyla kullandığı düşünülürse sosyal medya bağımlılık düzeyi ile internette geçirdikleri süre arasında pozitif bir ilişki olduğu söylenebilir. 13-19 yaş arasındaki gençlere yapılan çalışmanın sonuçları incelendiğinde internette geçirilen süre arttıkça bağımlılığın arttığı görülmekte ve elde edilen bulgular çalışmamızla paralellik göstermektedir (Kırık, vd., 2015).

Sosyal medyada geçirilen zaman ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği tüm boyutlar arasında anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Bunun sonucunda sosyal medyada ne kadar çok vakit geçirilirse bağımlılığın da o düzeyde arttığı söylenebilir. Elde ettiğimiz bulgular, Kuveyt'teki üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeylerini incelemek amacıyla yapılan çalışmanın bulguları ile desteklenmektedir (Al-Menayes, 2015). Konuya yönelik alanyazın tarandığında sosyal medyada geçirilen süre arttıkça sosyal medya bağımlılığının da arttığı, sosyal medyada geçirilen zaman azaldıkça bağımlılığın da azaldığı görülmüştür (Aktan, 2018; İnce ve Koçak, 2017; Kırık, vd., 2015; Özdemir, 2019).

Araştırmada katılımcıların dijital okuryazarlık seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Adayların kullandıkları teknolojilerle ilgili karşılaştıkları problemlerin çözümünde, yeni teknolojileri kolayca öğrenebilmede, önemli teknolojileri takip etmede ve bilgiye ulaşma gibi dijital okuryazarlığın getirdiği becerilerde yetkin oldukları çıkarılabilir. Türkiye ve Kazakistan'daki öğretmen adaylarına yönelik yapılan araştırmada öğretmen adayları, kendilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini yeterli bulmaktadır (Özerbaş ve Kuralbayeva, 2018). Alanyazında öğretmen adaylarına yönelik yapılan diğer çalışmalara baktığımızda adayların dijital okuryazarlık becerilerinin genellikle iyi ve yüksek olduğuna ulaşılmaktadır (Bay, 2021; Özoğlu ve Kaya, 2020; Sarıkaya, 2019; Üstündağ vd., 2017).

Türkçe öğretmeni adaylarının cinsiyetleri ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği dijital okuryazarlık boyutu arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Maddelere ilişkin bakıldığında ise erkek öğretmen adayların kadın öğretmen adaylarına göre önemli yeni teknolojileri takip ettikleri ve çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi oldukları saptanmıştır. Sınıf Eğitimi ve Sosyal Bilgiler Eğitimi programlarında eğitim alan öğrencilere yönelik yapılan araştırmada dijital okuryazarlık düzeylerinin erkek öğretmen adayları lehine yüksek olduğu görülmüştür (Yontar, 2019). Kazakistan ve Türkiye'deki öğrencilere yönelik yapılan çalışmada dijital okuryazarlık düzeyinin erkekler lehine olduğu görülmüştür (Özerbaş ve Kurabayeva, 2018). Erkeklerin teknolojik aletlerle daha fazla süre geçirmeleri veya teknolojik aletlere olan merakları bu farklılığın nedeni olarak düşünülebilir. Yine farklı çalışmalara baktığımızda dijital okuryazarlık düzeyinin erkekler lehine olduğu araştırma sonucumuzu destekler niteliktedir (Boyacı, 2019; Özoğlu ve Kaya, 2020; Yılmaz ve Çakır, 2022).

Türkçe öğretmeni adaylarının düzenli internet kullanımları ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği, dijital okuryazarlık boyutu ve maddeleri arasındaki farklılık anlamlı değildir.

Adayların sınıf düzeyleri ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği dijital okuryazarlık boyutu arasında farklılığın anlamlı olmadığı gözlemlenmiştir. Yapılan madde bazlı analizlerde ise 3. sınıf adayların; 1 ve 2. sınıf adaylara göre bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanmada öğrendiklerini sergileyebilecekleri dijital öğretim materyallerini geliştirmek için gereken teknik becerilere sahip oldukları, 2. sınıf öğretmen adaylarına göre bilgi ve iletişim konusunda sahip oldukları becerilerin yeterli olduğu ve 4. sınıf adaylara göre siber güvenlik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşina oldukları belirlenmiştir. Bu farklılıkta, 3. sınıf öğretmen adaylarının aldığı seçmeli derslerin olduğu söylenebilir. Alanyazındaki diğer çalışmalara bakıldığında üniversite 3. sınıf öğrencilerin diğer sınıf düzeyleri lehine anlamlı farklılık gösterdiğine ulaşılmaktadır (Bay, 2021; Kozan ve Özek, 2019). Sarıkaya'nın (2019) Türkçe öğretmeni adaylarına yönelik yaptığı çalışmada ise sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Örneklem düzeyinin farklılığından kaynaklandığı söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yaşları ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği, dijital okuryazarlık boyutu arasında farklılığın anlamlı olmadığı gözlemlenmiştir. Arada çok fazla yaş farklarının olmaması yaş ile dijital okuryazarlık arasında ilişki kurulamamasına neden olmuş olabilir. Boyacı'nın (2019) öğretmen adaylarına yönelik çalışmasında dijital okuryazarlık ile yaş arasında anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır. Yaman'ın (2019) yaptığı çalışmada ise dijital okuryazarlık ile yaş arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır.

Öğretmen adayları ekonomik durumları ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği dijital okuryazarlık boyutu arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Örneklem grubu çoğunluğunun orta düzey ekonomik duruma sahip olması farklılığın tespit edilememesinde etkili olduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının yılda okudukları kitap sayısı ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği dijital okuryazarlık boyutu arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Yapılan madde bazlı analizlerde ise yılda 1-5 arasında ve 15 üzerinde kitap okuyan

adayların, 11-15 arasında kitap okuyan adaylara göre önemli yeni teknolojileri takip ettiklerini belirtmektedir.

Türkçe öğretmeni adaylarının internette geçirdikleri süre ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği dijital okuryazarlık boyutu arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu doğrultuda internette 4-5 saat arasında vakit harcayan adayların, 2-3 saat arasında vakit harcayan adaylara göre dijital okuryazarlıklarının yüksek olduğu belirlenmiştir. İnternette daha fazla süre geçiren öğretmen adayları interneti aktif olarak kullandıkları için problemlere karşı daha deneyimli ve bunun sonucunda dijital okuryazarlıklarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının sosyal medyada geçirdikleri süre ile Dijital Okuryazarlık Ölçeği dijital okuryazarlık boyutu arasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir. Maddelere ilişkin incelemelerde ise sosyal medyada 2-3 saat ve 4-5 saat arası süre geçiren öğretmen adaylarının sosyal medyada 0-1 saat süre geçiren öğretmen adaylarına göre üniversitedeki çalışmalarında arkadaşlarıyla internet üzerinden (ör. Skyp, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaştıkları saptanmıştır.

SMBÖ ve DOÖ'nin boyutları arasındaki korelasyonlar incelendiğinde bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. Sosyal medya kullanımının olumlu ve olumsuz olarak öğretmen adaylarının dijital okuryazarlıklarını etkilemediği saptanmıştır.

5.2. Araştırmaya Yönelik Öneriler

Araştırma Türkçe öğretmeni adaylarıyla sınırlıdır. Bu bakımdan dijital okuryazarlık ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki, farklı alanlardaki öğrencilere veya görev yapan öğretmenlere yönelik incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Aktan, E. (2018). "Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi". *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 405-421. DOI: 10.17680/erciyesiletisim.379886.
- Altayef, H. A. A. & Karacı, A. (2019). Analysis of Social Media Addiction and Usage Purposes Among Secondary-School Students in Turkey. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 10 (38), 7-34. DOI: 10.5824/1309-1581.2019.3.001.x
- Altun, A. (2005). *Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlıklar*. Anı Yayınları: Ankara.
- Al-Menayes, J. J. (2015). "Dimensions of social media addiction among university students in Kuwait". *Psychology and Behavioral Sciences*, 4(1), 23-28.
- Avşar, Z. (2014). "Medya okuryazarlığı". *İletişim ve Diplomasi*, (2), 5-17.
- Aydar, G. (2021). Okul öncesi öğretmen adaylarının öz denetimli öğrenme becerilerinin yordanmasında bilişötesi farkındalık ve dijital okuryazarlık düzeylerinin rolü. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Bacanak, A., Karamustafaoğlu, O., Köse, S. (2003). "Yeni bir bakış: eğitimde teknoloji okuryazarlığı". *Pamukkale üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 14(14), 191-196.
- Bay, D. N. (2021). "Okul öncesi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri". *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 172-187.
- Bayrakcı, S. (2020). Dijital yetkinlikler bütünü olarak dijital okuryazarlık: ölçek geliştirme çalışması. Yayınlanmış doktora tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baz, F. Ç. (2018). "Sosyal medya bağımlılığı: Üniversite öğrencileri üzerine çalışma". *OPUS International Journal of Society Researches*, 9 (16), 276-295.
- Bilgili, H. A. S. (2018). "Sosyal medya kullanımı ile sosyal medya bağımlılık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Ege Üniversitesi örneği". *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (4), 351-369.
- Boyacı, M. (2019). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki: Düzce Üniversitesi Örneği. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. A., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi Yayınları: Ankara.

- Buzkurt, L. (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmış yüksek lisans tezi. Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Coşar, H. A., ve Gedik, H. (2021). “Öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi”. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4 (1), 32-65.
- Çelik, H. (2021). Ortaokul Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çocuk, H. E. (2020). Dijital Öykü Uygulamalarının Türkçe Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarına, Dijital Okuryazarlık ve Türkçe Öğretimi Özyeterlik Algılarına Etkisi. Yayınlanmış Doktora Tezi. Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Çiftçi, H. (2018). “Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı”. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (4).
- Ege, P. (2005). *Çocuklarda Okuryazarlık Gelişimi*. Kök Yayıncılık: Ankara.
- Gençalp, H. (2019). “Görsel kültür, çoklu okuryazarlık ve çoklu biçimlilik bağlamında sosyal medya iletileri”. *Global Media Journal TR Edition*, 10(19), 52-75.
- Gül, G. (2007). “Okuryazarlık sürecinde aile katılımının rolü”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 8 (1), 17-32. DOI: 10.1501/Ozlegt_0000000105.
- Güneş, F. (1997). *Okuma-yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi*. Ocak Yayınları: Ankara.
- Güneş, F. (2019). “Okuryazarlık yaklaşımları”. *The Journal of Limitless Education and Research*, 4(3), 224-246.
- Hamutoğlu, N. B., Güngören, Ö. C., Uyanık, G. K. ve Erdoğan, D. G. (2017). “Dijital okuryazarlık ölçeği: Türkçe’ye uyarlama çalışması”. *Ege Eğitim Dergisi*, 18 (1), 408-429.
- İnce, M. ve Koçak, M. C. (2017). “Üniversite eğitiminin sosyal medya programı: Necmettin Erbakan Üniversitesi örneği”. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (2), 736-749.
- Karaman, MK ve Karataş, A. (2009). Öğretmen adaylarının medya okuryazarlık. *İlköğretim Çevrimiçi*, 8 (3), 798-808.
- Karasar, N. (2011) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım: Ankara.

- Kırık, A., Arslan, A. , Çetinkaya, A. ve Gül, M. (2015). “A Quantitative Research on the Level of Social Media Addiction among Young People in Turkey”. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3 (3), 108-122. DOI: 10.14486/IntJSCS444.
- Koç, T. (2021). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Öznel İyi Oluşun Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koçak, M. (2021). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Yaşamın Anlamı Arasındaki Yordayıcı İlişkiler. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kozan, M ve Özek, M. B. (2019). “Böte bölümü öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri ve siber zorbalığa ilişkin duyarlılıklarının incelenmesi”. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29 (1), 107-120.
- Kurbanoglu, S. (2010). “Bilgi okuryazarlığı: kavramsal bir analiz”. *Türk kütüphaneciliği*, 24(4), 723-747.
- Kurbanoglu, S. ve Akkoyunlu, B. (2003). “Bilgi okuryazarlığı”. *Bilgi Okuryazarlığı Konferansı, Sakarya*, 29.
- Maden, S., Maden, A., ve Banaz, E. (2018). “Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitaplarının dijital okuryazarlık bağlamında değerlendirilmesi”. *Journal of International Social Research*, 11 (55), 685-698.
- MEB. (2019). Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara.
- Mete, G. (2020). “Okuryazarlık türleri ve 2023 eğitim vizyonu belgesi”. *Kesit Akademi Dergisi*, (22), 109-120.
- Özbay, M. ve Özdemir, O. (2014). “Türkçe öğretim programı için bir öneri: Dijital okuryazarlığa yönelik amaç ve kazanımlar/A önerisi: Dijital Eğitim Müfredatı okuryazarlık hedefleri ve standartları”. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2 (2), 31-40.
- Özdemir, Z. (2019). “Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı”. *Beykoz Akademi Dergisi*, 7 (2), 91-105.
- Özer, M. (2021). Sınıf öğretmenlerinin 21. yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algıları ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

- Özerbaş, M. A., ve Kuralbayeva, A. (2018). “Türkiye ve Kazakistan öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin değerlendirilmesi”. *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 16-25.
- Özoğlu, C., ve Kaya, E. (2020). “Z kuşağı öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeleri ve dijital okuryazarlıkları arasındaki ilişki”. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11 (1), 415-437.
- Öztürk, Y., ve Budak, Y. (2019). “Öğretmen adaylarının kendilerine yönelik dijital okuryazarlık değerlendirmelerinin incelenmesi”. *Kesit Akademi Dergisi*, (21), 156-172.
- Pala, Ş. M., ve Başibüyük, A. (2020). “Ortaokul beşinci sınıf öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi”. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 9 (3), 897-921.
- Sarıkaya, B. (2019). “Türkçe öğretmeni adaylarının dijital okuryazarlık durumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi”. *Journal of International Social Research*, 12 (62).
- Şahin, H., ve Kalkan, M. (2022). “Okul öncesi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi”. *Dijital Teknolojiler ve Eğitim Dergisi*, 1 (1), 26-38.
- Söner, O., ve Yılmaz, O. (2018). “Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ve psikolojik iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki”. *Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (13), 59-73.
- Silik, Y., ve Aydın, F. (2021). “Dijital okuryazarlık ve teknoloji okuryazarlığı: karşılaştırmalı bir inceleme”. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(4), 17-34.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenilirlik ve Geçerlilik*. Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- TDK, (2022). Dijital. Erişim: 5 Temmuz 2022, <https://sozluk.gov.tr/>.
- TDK, (2022). Teknoloji. Erişim: 22 Ağustos 2022, <https://sozluk.gov.tr/>.
- Tekin, O. (2019). “Öğretmenlerin sosyal medya bağımlılık seviyelerinin genel erteleme davranışlarıyla ilişkisi”. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 4 (1), 36-47.
- TÜİK, (2022). Erişim: Ağustos 2022 [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanım-Arastirmasi-2020-33679](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanım-Arastirmasi-2020-33679).
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Detay Yayıncılık: Ankara.

- Üstündağ, M. T., Güneş, E., ve Bahçivan, E. (2017). “Dijital okuryazarlık ölçeğinin Türkçeye uyarlanması ve fen bilgisi öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık Durumları”. *Journal of Education and Future*, (12), 19-29.
- Yaman, C. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Örneği. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Eğitim bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Yamaç, A. (2018). “Yeni okuryazarlık için genel bir bakış açısıyla: olumlu ve öğretmen için tercihler”. *Teorik Eğitim Bilimleri Dergisi* , 11 (3), 383-410.
- Yontar, A. (2019). “Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlık düzeyleri”. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7 (4), 815-824.
- Yılmaz, N., ve Çakır, R. (2022). “Öğretmen adaylarının dijital okuryazarlıkları ile mobil öğrenmeye yönelik tutumları”. *Turkish Journal of Educational Studies*, 9 (2), 291-325.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgiler Formu

TÜRKÇE ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE DİJİTAL OKURYAZARLIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Yapılacak olan araştırma ile Türkçe öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişkinin ne düzeyde olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Elde ettiğimiz bu veriler gizli tutulacak ve amacımız haricinde kullanılmayacaktır. Soruları samimi ve doğru bir şekilde cevaplandırmanız araştırma güvenilirliği için önemlidir. Bütün soruları eksiksiz cevaplayınız ve cevaplar için sadece bir kutuyu işaretleyiniz.

Büşra ŞEYRANLI
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I: KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz:

( ) Kadın ( ) Erkek

2. Yaşınız:.....

3. Düzenli olarak internet kullanıyor musunuz?

( ) Evet ( ) Hayır

4. Yılda Kaç kitap okuyorsunuz?

( ) Hiç ( ) 1-5 ( ) 6-10 ( ) 11-15 ( ) 15 ve üzeri

5. Ailenizin ekonomik durumunu nedir?

( ) Alt Düzeyde ( ) Orta Düzeyde ( ) Üst Düzeyde

6.. Sınıf düzeyiniz nedir?

( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4

7. İnternette geçirdiğiniz süre (saat)

( ) 2-3 ( ) 4-5 ( ) 6 ve üzeri

8. Sosyal medyada geçirdiğiniz süre (saat)

( ) 0-1 ( ) 2-3 ( ) 4-5 ( ) 6 ve üzeri

EK 2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

Aşağıda sosyal medya kullanımına yönelik ifadeler yer almaktadır. İfadelerin size ne derece uyduğunu, sütunda bulunan derecelendirme kısmına işaretleyerek belirtiniz.

Madde No	Maddeler	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Her Zaman
1	Sosyal medya hesaplarımdaki bildirimleri kontrol etmekten kendimi alıkoyamam.					
2	Sosyal medyada gezinirken zamanın nasıl geçtiğini fark etmem.					
3	Sosyal medyadaki paylaşımlarıma aldığım beğeni sayısı arttıkça kendimi daha iyi hissederim.					
4	Sosyal medyada gün geçtikçe daha fazla zaman harcıyorum.					
5	Kendimi yalnız hissettiğimde sosyal medyada gezinirim.					
6	Uyandığımda ilk olarak sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.					
7	Sosyal medya nedeniyle yapmam gereken iş/ödevi zamanında bitiremem.					
8	Gece uyumadan önce sosyal medyada gezinirim.					
9	Sosyal medyada çok zaman harcadığımdan dolayı sağlık problemleri (göz ağrısı, boyun ağrısı, elde uyuşma ve ağrı gibi) yaşarım.					
10	Belli bir süre sosyal medyaya giremediğimde sosyal medyaya girme isteği hissederim.					
11	Okuldayken, sosyal medyada neler olduğu düşüncesi zihnimi meşgul eder.					
12	Kapattığım/dondurduğum sosyal medya hesaplarımı planladığımdan daha önce tekrar açarım.					
13	Uzun süre sosyal medyaya girmeden yapamam.					
14	Sosyal medyada gezinmek, gerçek yaşamımdaki etkinliklerden daha eğlencelidir.					
15	Okul başarımlı olumsuz etkilemesine rağmen sosyal medyayı kullanmaktan vazgeçmem.					
16	Sosyal medyada paylaşım yapmadan önce, onu uzun süre zihnimde tasarlarım.					
17	Yapmam gereken iş/ödevim olduğunda sosyal medyaya girmek için kendimi zor tutarım.					
18	Bir işi/ödevi yaparken sosyal medyada olup bitenleri düşündüğümünden dolayı işime/ödevime odaklanamam.					
19	Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmayı başaramam.					
20	Bir işe başlamadan önce sosyal medya hesaplarımı kontrol ederim.					
21	Sosyal medyada gezinirken kendimi iyi hissederim.					
22	Sosyal medyada ne kadar zaman harcadığımı ailemden sakladığım olur.					
23	Sosyal medya kullanımını bırakmak veya azaltmak için yaptığım şeyler sonuçsuz kalır.					
24	Sosyal medya olmazsa hayat sıkıcı olur.					

EK 3. Dijital Okuryazarlık Ölçeği

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.					
2.Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.					
3.Önemli yeni teknolojileri takip ederim.					
4.Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.					
5.Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.					
6.Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.					
7.İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.					
8.Siber güvenlik, web’de arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.					
9.Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.					
10. Üniversitedeki çalışmalarımda, arkadaşlarımla internet üzerinden (ör. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

İsim SOYİSİM :

Doğum Yeri :

Doğum Tarihi :

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi :

Yüksek Lisans Öğrenimi :

BİLİMSEL FAALİYETLERİ

Yayınlar:

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurumlar ve Yıl:

İLETİŞİM

E-posta Adresi :

ORCID :